

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—, Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Št. 45

Ljubljana, sobota, dne 26. julija 1930

Leto I.

Nova elementarna katastrofa v Italiji

Strahovitemu potresu na jugu je sledil uničujoč orkan na severu - Nadaljne podrobnosti o divjanju potresa - Pomožna akcija in prestiž fašistovskega režima

Trst, 25. julija. n. Medtem ko je vsa Italija in ves svet pod silnim dojmom strašne katastrofe, ki je zadela velik del južne Italije, je vzdihoval sinoči v severni Italiji med Vidmom in Trstom ter Trentom in Bescio strašen orkan, ki je napravil v teh plodovitih krajih ogromno škodo in zahteval tudi večje število človeških žrtev. Ciklon je bil posebno močan južno od Montella in v okolici Trevisa. Ljudje takšnega orkana ne pomnijo. Kamorkoli je segel, je uničil polje in vinograde, podrl kmečke hiše, da ni ostal kamen na kamnu. Poleg viharja je padala gosta toča.

Orkan ruši hiše in odnaša ljudi

Kolikor je do sedaj znano, je spričo te katastrofe umrlo 27 oseb, preko 100 pa jih je bilo ranjenih. Najtežje so bile razdejane vasi Venegazza, Volpago, Selva, Javera in Bavara. Tudi ceste je voda izpodkopala, tako da je bil promet na njih prekinjen. Mesto Barco, ki je ob železniški progi Benetke—Videm, je deloma porušeno. Vse lažje si je mogoče predstaviti sliko strahote tega orkana, če se pomisli, da je bila cerkev v kraju Selva, ki je bila po vojni obnovljena, do temelja porušena. Pri tem je bil poškodovan tudi spomenik padlim vojakom. Štiri velike železne stolpe, v katerih so bili vdelani električni transformatorji, je orkan enostavno prelomil, kot da bi bili iz slame. Porušeni je preko 100 hiš, pod katerimi ruševinami je pokopanih mnogo ljudi, žena in dece. V mestu Volpago so mrtve 4 osebe, 4 tudi v Nervesiju, 5 v Barci, 10 v Selvi. Orkan je prodrl do mest Baronija, Lancenigo in Sajarina. Tudi tu je katastrofa zahtevala ljudske žrtve. V mestu Voluno so delavci ravno postavljali streho na ogrodju zgradbe nove električne centrale, ki bo preskrbovala električni tok mestu Livenziji, ko jih je zalotil vihar. Sedem od njih je ciklon odnesel in vrget nekaj metrov daleč od ogrodja z vso silo na tla. Vseh sedem je težko ranjenih. Zgradba je napol porušena. Vzdušje železniške proge Castellfranco Sussegana je porušenihi deset vasi in izgleda, kot da bi jih bili bombardirali težki topovi. Veliko škodo je povzročil orkan tudi v mestih Bono di Godega in Monteburmo. Železniška postaja v Nervesiju je porušena.

Pomožna akcija

Cim so prispale prve vesti o tej novi težki katastrofi, so bili iz Trevisa, Benetk in Vidma nemudoma odposlani posebni vlaki z zdravniki in sanitetnim materijalom ter oddelki vojske in milice v prizadete kraje. Iz Benetk so odbrzeli tudi avtomobili v razdejana mesta. Tja je odpotoval tudi šef beneške železniške direkcije. Celo noč so delavci in vojniki popravljali železniško progo, tako da se je mogel davi znova začeti reden promet.

Tekom noči je bilo prepeljanih v Videm in Treviso mnogo ranjencev.

Železniška direkcija v Benetkah je dobila od prometnega ministrstva navodila za nadaljnje reševalno delo. Prizadetemu prebivalstvu je bilo danih na razpolago večje število vagonov, da se prepeljejo ranjenci in oni, ki so ostali brez strehe v sosedna mesta. Pomožna akcija je v polnem teku. V razdejane kraje je odpotovalo več vojaških oddelkov iz Cremona, Vidma, Benetk in Padove.

Strašen vihar nad Neapljem

Neapelj, 25. julija. n. Včeraj popoldne je besnel strašen vihar nad neapeljsko riviero. Vihar je bil posebno močan nad mestom Bagnoli, kjer je bil podoben potresu v zraku. V mestu je vihar odnesel vse krove iznad kopaliških zgradb. Morje je bilo tako razburkano, da so valovi preplavili kopališča in obalo ter je voda udrla celo v osrednje dele mesta. Med prebivalstvom je zavladala panika, ker je bilo pričevano, da je nastal potres. Ljudskih žrtev ni bilo, materialna škoda pa je zelo velika.

Rim, 25. julija. Po poslednjih vesteh je bilo po potresu najbolj poškodovano ozemlje okrog ugaslega vulkana Vulture. Pomožna akcija še ni dosegla teh krajev. Zaradi tega bo število človeških žrtev, ki je bilo sinoči uradno dognano, pač še naraslo,

Število žrtev je gotovo večje nego 2600. V mestu Villa Nuova, ki je docela porušeno, je število žrtev večje, nego se je splošno mislilo. To mesto šteje 3000 prebivalcev, 2000 so jih ubile ruševine. Občinska palača je podrtja do tal, prav tako tudi katedrala.

Cele družine pod razvalinami

Na ozemlju, na katerem je bil epicenter potresa, so beležili včeraj spet nekaj slabših potresnih sunkov. Begunci, ki so zbežali v mestce Melfi, trdijo, da se je na ugaslem vulkanu Vulture odprlo žrelo in bruhalo ogenj in oblake dima in pare. Zemlja se je neprestano tresla. V Melfiju, ki je zelo razdejan, se pomožna akcija nadaljuje. Izpod ruševin vlačijo trupla. Dostaj je bilo naštetih v tem mestu 210 mrtvecev. Včeraj je že šlo število žrtev v Melfiju 150 človeških trupel. Cele rodbine so našle smrt pod ruševinami. Posebno tragičen je slučaj obitelji Domelli. Oče in mati sta se z dvema otrokoma še pravočasno rešila, tretji sin pa je ostal v hiši. Da ga rešijo, so se vsi štirje vrnili nazaj v majajočo se hišo. Ko so vstopili, se je zrušila nanje.

Reševalna dela - Prepoved nabiranja darov

V Benevento je prispel včeraj minister za javna dela Crollanza. Davi se je sestel s tamkajšnjim prefektom. Dal mu je navodila o pomožni akciji na razdejanem ozemlju. Naročil mu je, naj se hiše porušenihi mest, ki se niso zrušile do tal, takoj podprejo s provizoričnimi zidovi, da se bo moglo prebivalstvo vrniti vsaj v nekatere domove. Oblasti bodo skušale danes dognati končno število žrtev in ranjencev ter določiti škodo. Nato se bo v ponedeljek ali torek vršila seja ministrskega sveta, na kateri bo sestavljen zakonski dekret o pomoči prizadetemu prebivalstvu južne Italije in o delih, ki jih je treba izvesti v po-

rušenih mestih. Mussolini je zabranil javno in privatno zbiranje denarja za ponesrečence. S tem baje hoče dokazati, da fašistovski režim niti v najbolj strašnih momentih ne pozna kolebanja in da kljub težki finančni in gospodarski krizi noče poseči po sredstvih, ki ne izvirajo iz državnih blagajn. Fašistovski listi sklep načelnika vlade podčrtujejo in ga imenujejo vzor samozvesti, češ da bo dvignil prestiž fašistovskega režima.

Državni podtajnik Leon, ki se prav tako mudi na razdejanem ozemlju, je prišel v Melfi. Ustanovljene so štiri sekcije, ki vodijo pomožno akcijo. Te sekcije delujejo v Arianu, San Nicoli, Baroniji, Lacedoniji in Melfiju. Sekcijam načeljujejo inspektorji ministrstva za javna dela in prometnega ministrstva. Tehnični oddelki vojske in železničarji so se razšli po vsem prizadetem ozemlju. Posebni sanitetni vlaki so prišli iz Rima v Benevento, Neapolj in Foggio.

Otroci brez starišev

Nocoj ob 11. uri odpotuje iz Rima rimski guverner Boncompagni, ki bo v Avellinu zbral deco, ki je ostala brez roditeljev in jo pripeljal v Rim, od koder bo poslana v razna kopalnišča mesta, kjer so dečje kolonije. V prizadetih krajih se z vso naglico popravljajo ceste, ki so bile vse uničene, da se na ta način omogoči reševanje ponesrečencev, do katerih še ni bilo mogoče priti. V vseh mestih južne Italije so se mobilizirali fašistovski miličniki, ki so jih oblasti poslale v razdejane kraje.

Ranjena vojvodinja - Največ mrtvih po vaseh

Naknadno je prišla vest, da je bila vojvodinja Apulijska, ki se je mudila v Neapolju, ranjena. Nanjo je padla starinska slika z železnim okvirom. Vojvodinja je odšla v spremstvu dvorne dame v bolnico,

kjer so ji obvezali rano, ki je lažjega značaja. V Neapolj je bilo poslanih 90.000 mesnih konzerv in velike količine prepečenca.

Italijanski kralj je odpotoval, da obišče od potresa prizadete pokrajine Avellino, Benevento, Neapolj, Salerno, Bari in Campobasso. Ker je potres porušil veliko število hiš, je največ mrtvih v vaseh. Na mnogih krajih so se sredi cest pokazale razpoke. Vojvodinja D'Aosta je posetila mestce Villa Nuova del Battista, kjer je bilo mrtvih 500 in mestce Apuleia, kjer je potres ubil 350 ljudi.

Človekoljubna Francija

Pariz, 25. julija. AA. Predsednik republike Doumergue je poslal sožalno brzojavko italijanskemu kralju spričo potresne katastrofe v Neapolju. Francoski listi zagotavljajo Italijo, da navzlic težkočam, ki so se zadnje čase pojavile med obema državama, vsa Francija toplo sočustvuje s prizadetim prebivalstvom in italijanskim narodom.

Papeževa pomožna akcija

Rim, 25. julija. n. Papež Pij XI. je prejel od duhovnikov iz južne Italije podrobne informacije o škodi, ki jo je potres napravil na cerkvah. Glede na veliko škodo in na veliko število mrtvih in ranjenih v oškodovanih krajih, je papež sklenil, da pošlje svojega odposlanca, ki bo tamkajšnjemu prebivalstvu delil podporo. Papežev odposlanec mora stopiti v stik z vsemi cerkvenimi zastopniki v južni Italiji in z njimi sporazumno odrediti, kaj na se ukrene, da se bo božja služba naprej vršila, dokler se ne zgrade porušene cerkve. Prebivalstvo v oškodovanih krajih neprestano prireja procesije in pričakuje rešitve od Boga. Duhovništvo se v tej narodni nesreči drži junaško.

Težke posledice nerešenega indijskega vprašanja

Bojkot v Indiji in na Kitajskem uničil angleško bombažno industrijo

London, 25. julija. AA. Na snočni seji spodnje zbornice je trgovinski minister William Graham sporočil, da bo vlada poslala na Daljni vzhod trgovinsko misijo, ki bo proučila tamošnje tržišče in odredbe, ki naj bi razvile na tamošnjih trgih trgovino z angleškim blagom.

Graham je dodal, da bo misija odpotovala takoj in da bo reprezentativnega značaja. Slična misija odpotuje prihodnji mesec v Južno Afriko.

V debati o stanju trgovine z bombažem v Lancashiru je Graham izjavil, da je bojkot bombažnih izdelkov v Indiji večinoma ustavil trgovino s tem blagom. Položaj na Daljnem vzhodu je to stanje še poslabšal.

Nadalje je Graham govoril o poročilu komisije, ki je proučila stanje bombažne industrije. Komisija je priporočila fuzijo tvornic in reorganizacijo te industrije na združni podlagi.

Tako bi ena industrija pomagala drugi. Pri tem je vprašanje bistvenega pomena, ali bo možna reorganizacija raznih delov industrije brez prisilnih odredb.

Odnosaji med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo

Rim, 25. julija. AA. Po vesteh iz Moskve je nemški minister zunanjih zadev Curtius poslal pozdravno brzojavko Litvinovu prilikom njegovega imenovanja za komisarja zunanjih zadev. Curtius je v tej brzojavki izrazil nado, da bo Litvinov nadaljeval svoje delo za koristi obeh držav. Litvinov je v svojem odgovoru izrekel Curtiusu zahvalo za pozdravne ter naglasil, da bo deloval v omenjenem duhu.

Berlin, 25. julija. Nemški tisk posveča spremembam v vodstvu sovjetske zunanje politike veliko pozornost, ki je med drugim tudi posledica dejstvu, da je bil pozvan v komisarijat za zunanje zadeve dosednji sovjetski poslanik v Berlinu Krestinski.

V Berlinu obžalujejo odhod Krestinskega, ker si je znal ta sovjetski diplomat pridobiti v tukajšnjih krogih s svojim postopanjem precejšnjo priljubljenost. O njem se govori, da je eden izmed onih ruskih diplomatov, ki najbolje poznajo nemško politiko in nemške gospodarske prilike. Dalje se naglašja, da si je Krestinski silno prizadeval za ohranitev čim boljših odnosov med Nemčijo in Rusijo.

Kot možna naslednika Krestinskega na poslaniškem mestu v Berlinu se imenujeta Aleksander Rykov, bivši predsednik sveta ljudskih komisarjev, in sedanji sovjetski poslanik v Ankari, Surič.

Češkoslovaško odlikovanje Jugoslovanov

Praga, 25. julija. AA. Predsednik češkoslovaške republike Masaryk je odlikoval z redom belega leva komandarske stopnje gg. Aleksandra Bodija, direktorja oddelka v ministrstvu zunanjih zadev, Milana Todorovića, vseučiliškega profesorja, Milana Sarića, šefa oddelka v ministrstvu za trgovino in industrijo, Velimirja Stojkovića, načelnika oddelka v ministrstvu poljedelstva, Konrada Šmida, generalnega direktorja ministrstva financ, in Rudolfa Steinmetza, načelnika v ministrstvu za trgovino in industrijo; vsi v Beogradu.

General Leblève zapusti čsl. vojsko

Praga, 25. julija. AA. Po letošnjih manevrih zapusti francoski general Leblève češkoslovaško vojsko in se vrne v Francijo. General je na Češkoslovaškem že od leta 1923. ter je organiziral vojaško šolo. Po njegovem odhodu ostane v francoski misiji samo 10 članov.

Bivši litvanski diktator aretiran

Kovno, 25. julija. d. V noči od etrika na petek je bil po odredbi vojaškega poveljnika aretiran prejšnji diktator Woldemaras in deportiran v neznan kraj v provinci. Okrog 28 ure sta se pripeljala pred Woldemarasovo stanovanje dva avtomobila s policijskimi uradniki in vojaškimi osebami ter odšla v stanovanje in aretirala Woldemarasa, ki sta ga takoj odpeljala. Vso noč je bila v Kovnu pripravljena policija in vojaštvo. Kot vzrok tega ukrepa navajajo, da je Woldemaras pripravljaj nov puč.

Bratianu se umakne iz politike

Bukarešta, 25. julija. d. Po poročilih listov bo Vintila Bratianu prihodnji mesec odložil vodstvo liberalne stranke. Kot svojega naslednika bo priporočil svojega nečaka Dinu-a Bratiana.

Močan potres tudi v Mehiki

Newyork, 25. julija. AA. Poročajo iz Mehike, da so občutli snoci v državi Oajaka jak potres, ki ga je spremljalo votlo bobnenje in močan dež. Prebivalci so v strahu bežali iz hiš. Po dosedanjih poročilih ljudskih žrtev ni bilo.

Za pravo borbenost

Življenje je boj, trd in neizprosni boj in zato zmaga v življenju le tisti, ki je borben. To velja tako za posameznika, ko za vsak narod. Posameznik, ki izgubi borbenost, ki klone z duhom, tega neusmiljeno potepta življenje in smrti je zapisan narod, ki preneha biti borben, ki je izgubil polet. Kajti borbenost pomeni voljo do dela in do napredka in samo ta borbenost je tudi prava. Zato je med borbenostjo in borbenostjo velika razlika in napačna borbenost je, kadar izvira le iz izzivanja in nadlegovanja drugih ljudi. Takšna borbenost je lastna pretepačem, dočim borci take »borbenosti« ne poznajo.

V prejšnjih časih pa baš prave borbenosti nismo dosti poznali. Sicer so se naše stranke silovito med seboj napadale in se medsebojno borile, toda ves ta boj je bil v glavnem le besedni boj, ki ni segel na dno. Ljudje so sicer silno uživali, kadar je kdo nasprotniku zagodel kakšno posebno krepko in veselo vzklikali: ali jih je. A to je bilo tudi vse. Prave borbenosti pa ni bilo in zato je bilo vsega tega prerekanja nakrat konec, kakor da bi pihnil. Kajti razlika med pravo borbenostjo in napačno je tudi v tem, da prava borbenost boj vzdrži, napačna pa takoj odneha. Borci se izkažejo v nevarnosti, neborci pa le tedaj, kadar ni nevarnosti.

Če niso poznale naše stranke prave borbenosti, pa jo je poznal naš narod. Ko so se Srbi odločili k carinski vojni z Avstrijo, so bili pravi borci in samo najidealnejša borbenost je tudi mogla zmagati albansko Kalvarijo. Prav tako je le borbenost hrvaškega in slovenskega kmeta mogla premagati vse raznarodovalne poskuse bivše Avstro-Ogrske. In znak najvišje borbenosti je, če se naša jezikovna meja na zapadu ni še za ped premaknila, pa čeprav se more pokazati vsa borbenost le v skrajno pasivnem odporu.

Prava borbenost izvira iz neomahljive zvestobe do misli, ki prejšnja posameznika, ko narod. Izseljenec, ki hoče priti naprej in ki v tem boju za svoj napredek ne odneha, je pravi borec. In borben je narod, ki ne odstopi od svoje nacionalne misli in ki za njeno zmago da tudi vsako žrtev. — Borbenost je moralna vrednota in zato je tembolj padal moralno vsak narod, čimbolj je izgubljal borbenost. Zvestoba do narodne misli je že borbenost in zato je pravi nacionalist brez borbenosti nemogoč. Zato pa je tudi treba, da se vsak jugoslovanski nacionalist zaveda, da mora biti borben, da je to njegova prva dolžnost.

Več borbenosti mora biti geslo današnje dobe in seveda samo one prave borbenosti, ki navdaja borca s tako močno vero, da je ne premakne nobena sila. Mirno in samozvestno iti za svojim ciljem, ne izzivati ne na desno in ne na levo, pač pa braniti svoje pravice proti vsakomur. Z junaško mirnostjo iti na svoj posel, z hladnokrvnostjo junaka iti za ciljem, vedno si svesti svoje lastne sile in nikdar v strahu pred silo nasprotnika. To je borbenost junaka in to mora navdati nas vse. Ne se meniti, če tu ali tam izziva kak pretepač ali nevoščljivec, ker junak se ne pretepa, temveč izvrši celo delo, kadar pride čas obračuna.

Vse ob svojem času! Kadar je čas zidanja, tedaj je pravi borec le zidar, kadar je čas složnega dela, tedaj je borec vzor strpnosti, a kadar je čas boja, tedaj pa plane na dan vsa pridržana sila, ves nakopičen srd in takrat je borec že tudi zmagovalec.

Danes smo v času zidanja in hočemo, da bomo še dolgo v tej dobi zidanja, ker hočemo zgraditi tako lepo in tako močno Jugoslavijo, da bo prava divota. Zato so danes jugoslovanski borci zidarji in graditelji in zato ne marajo slišati o preprih in se za nje tudi ne menijo. Jugoslovanski borci hočejo le graditi in to na čvrstih temeljih, ki omogočajo napredek vsem in ne le nekaterim. Zato pa jugoslovanski borci presojaajo vsakogar le po tem, kako pomaga graditi. Nič za to, če je kdo bil nekdaj med napačnimi borci, če je zamenjavjal prepričanje o borbenosti, dosti je, da je danes med zidarji in brez ozira na preteklost — pozdrav mu! Zato pa tudi nobene prizanesljivosti z onim, ki hoče še danes ovirati to gradnjo. Nergači in samo v lastne interese zaljubljeni ljudje ne bodo ovirali jugoslovanske gradnje!

Na vsej črti mora zavladati borbenost, gradilna in možata borbenost, to je misel in namen nove miselnosti, to je velika zahteva nove dobe. Vsak patriot se bo tej zahtevi pokoril prostovoljno in radevolje in se potrudil, da bo uveljavljena ta zahteva v celoti in da bo tudi zlomljen odpor vseh

Pred novimi nemiri v Egiptu?

Nacionalisti za odstavev kralja Fuada — Nejasno stališče Anglije

London, 25. julija. d. Vodja egiptovskega odposlansva na medparlamentarnem kongresu Makram paša je dobil iz svoje domovine sporočilo, da se bo od kralja razpušteni parlament jutri v soboto zopet sestel in sprejel odločitev, da se v Egiptu postavi regentski svet. Ta sklep bi praktično pomenil odstavev kralja.

Ker se ve, da se kralj in ministrski predsednik tudi še v naprej protivita sklicanju parlamenta, se boje, da bodo jutri izbruhnili novi nemiri. Nacionalisti zadnje dneve agitirajo posebno v egiptovski vojski z geslom: »Ali republika ali nova dinastija!«

Pariz, 25. julija. Negotovost položaja v Egiptu je predmet resnih skrbi francoskega tiska. Dasi so vesti o novih krvoprelitih utihnile, se tudi po samozvestnih izjavah Sidki paše, da prevzame vso odgovornost egiptvska vlada glede zaščite inozemcev, promatra položaj ob Nilu zelo pesimistično. Pesimizem smatrajo tembolj za upravičeno radi dvoličnega stališča, ki ga je zavzela angleška vlada povodom zadnjih dogodkov, ki je izjavila, da se ne bo v nobenem slučaju vmešavala v notranjo borbo v Egiptu.

Nove aretacije v Romuniji

Kralj Karel o zadnjem atentatu

Bukarešta, 25. julija. n. Policija je aretirala štiri romunske dijake Makedonce, ki so odobrvali Bezin atentat. Izjavljali so celo, da bodo pomorili vse politike in novinarje, ki delajo proti dijakom in proti dijaškim akcijam. V Jassyju so aretirali mnogo dijakov, Bezin brate in advokata Zaba, ker so na sumu, da so vedeli za nameravani atentat.

Ranjeni državni podtajnik Angelescu se počuti dobro, tako da bo lahko že jutri zopet prevzel svojo službo v ministru.

Kralj Karel je izjavil novinarjem, ko je

»Temps« opozarja v tej zvezi na obveze, ki jih je prevzela Anglija v l. 1922. Med drugim je tudi obveza, da bo Anglija skrbela za popolno varnost tujih državljanov v Egiptu. Če radi te svoje obveze bi ne bila smela angleška vlada nikdar podati izjave, da ne bo posredovala v nobenem slučaju v egiptskih dogodkih. Radi tega se je njena izjava popolnoma upravičeno tolmačila kot potuha nacionalistom, kajti če se nimajo bati nikake intervencije s strani Anglije niti za zaščito življenja in imetja tujih državljanov, tedaj imajo voditelji izgrediv prostre roke in se lahko znesejo tudi nad inozemce. Ostra nota, ki jo je poslal Sidki paša v London, je bila direktna posledica takega dvoumnega zadržanja angleške vlade, ki se lahko tolmači tudi kot premišljena pristranost, naperjena proti kralju Fuadu.

Dejstvo, da je Anglija poslala kljub svojemu prvotnemu stališču dve vojni ladji v egiptske vode, ne pomeni, da je spremenila svoje dosedanje zadržanje, temveč je storila to le iz bojazni, — zaključuje pariški list — da bi ne poslala tja svojih ladij Italija, ki se je na to že pripravljala.

Madarskim korupcijskim aferam ni konca

Država oškodovana za težke milijone

Budimpešta, 25. julija. n. Državno tožilstvo v Budimpešti je ugotovilo, da obstoji v gradbeni aferi 14 slučajev raznih deliktov. Treba pa je še preiskati 48 slučajev glede gradb vojašnic in drugih javnih zgradb. Načelnik oddelka za javno varnost v notranjem ministru in njegovi aretirani tovariši so oškodovali državo, kolikor se je do sedaj ugotovilo, za 10 milijonov dinar-

jev. Preiskava se vodi dalje. Tudi preiskava o aferi v Stolnem Belem gradu je zaključena. Tam se je dognalo, da sta načelnik stolnega Belega grada dr. Zavaroš in gradbeni svetnik Wajda prejela provizije od gradbenih zavodov, katerim sta dajala koncesije za gradbo bolnic, vojašnic in drugih javnih zgradb. Zavaroš in Wajda sta aretirana.

Ameriški list o Jugoslaviji

Gospodarski napredek in popolnoma urejene razmere

Beograd, 25. julija. k. »New York Herald« prinaša v svoji številki od 18. t. m. celo stran o Jugoslaviji in njenem gospodarstvu. V tem članku se pravi, da je zanimiv napredek, ki ga je doseglo gospodarstvo te majhne države v sorazmerno kratkem času desetih let. Poseben napredek je opaziti v

tekstilni industriji in v pridelovanju opija. Članek ugotavlja, da so razmere v Jugoslaviji popolnoma urejene in da tuji kapital postopoma že prihaja v državo, kjer se ugodno uveljavlja. List propagira tudi poset jugoslovanske rivijere.

Živo zanimanje za vprašanje agrarnega bloka

Dalekosežen pomen predlogov dr. Marinkovića — Češko-slovaška in agrarne države

Praga, 25. julija. AA. »Prager Presse« piše povodom Marinkovićeve deklaracije, poslana v Bukarešto, da je dr. Marinković izrecno naglasil, da memorandum nikakor ni naperjen proti industrijskim državam. To se mora razumeti v tem zmislu, da poljedelske države mislijo na pakt z industrijskimi državami, ki bo po principu o razdelitvi dela dovedel poljedelske države do tega, da opuste industrijski protekcionizem in se posvete samo razvoju svoje poljedelske proizvodnje. Gospodarska unija med Romunijo in Jugoslavijo bi bila tako čvrsta, da bi industrijske države morale računati s to močno reprezentanco poljedelskih interesov jugovzhodne Evrope.

Praga, 25. julija. AA. »Bohemia« pobija nedavno razlaganje industrija v Brnu Jehineha, ki je v »Prager Tageblatt« predlagal unijo Češko-slovaške, Avstrije in Madjarske v svrhu zaščite svojih skupnih gospodarskih interesov. »Bohemia« dvomi, da bi taka unija položaj izdatno zboljšala, ker je obseg vprašanj, ki bi prišla v poštev, mnogo preozek, da bi se Avstrija mogla odreči misli priključitve k Nemčiji. »Bohemia« predlaga unijo, ki bi spajala ves teritorij od Jadrana do Severnega morja z Nemčijo, Češko-slovaško, Avstrijo, Madjarsko, Jugoslavijo in Romunijo, ker je samo v tem okviru moči dobiti stanje, kjer bi se vse poljedelske in industrijske države izmenično izpopolnjevale.

Praga, 25. julija. AA. Minister poljedel-

tistih, ki nočejo sprejeti nove miselnosti. Kajti to je v interesu Jugoslavije, v najvišjem interesu nas vseh!

Minister Trifković na inspekciji

Beograd, 25. julija. AA. Filip Trifunović, minister za gradnjo, je v spremstvu Stanislava Josinovića, načelnika oddelka za ceste, davi ob 6. odpotoval, da si ogleda zaključna dela pri montiranju železniškega mostu čez Savo pri Sabcu. Minister se vrne preko Valjeva v Beograd in si pri tej priliki ogleda dela na izgradnji in popravilih banovinskih cest.

Vloge brez kolkov

Beograd, 25. julija. AA. Minister za finance je sklenil, da vloge, s katerimi se kmetje obračajo na poedine državne vzorne kmetije, ni treba kolkovati s kolki po zakonu o taksah. Minister financ se je postavil na stališče, da prošnje za take informacije služijo splošnim interesom kmetijskega gospodarstva.

Napredovanje

Beograd, 25. julija. I. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za gozdove in rudnike podpisal ukaz, po katerem so napredovali višji šumarski svetnik pri šumarskem oddelku Dravske banovine v Ljubljani g. Vladislav Fagan iz IV. skupine I. kategorije v IV. a skupino I. kategorije, prav tako in istotam tudi višji šumarski svetnik g. Emil Obereigner, oba s položajno plačo 18.000 dinarjev na leto, in podšumar pri sreskem načelstvu v Litiji g. Hubert Zuljan iz I. skupine II. kategorije v II. skupino iste kategorije.

Znižanje izvoznih carin in železniških tarifov za izvozno sezono

Beograd, 25. julija. I. V finančni ministru je bila danes konferenca, ki so se je udeležili referenti razrednih ministrstev in na njej je bilo sklenjeno, da se za časa izvozne sezone znajo izvozni carini in železniški tarifi, da se na ta način zagotovi čim večji izvoz in čim lažja konkurenca našega žita in siala na inozemskih trgih. Na konferenci je bil izdelan zadeven predlog, ki je bil nato predložen ministrom financ in prometa, da ga odobrijo. O njihovi odredbah v pogledu znižanja carinskih in železniških tarifov bodo obveščeni vse gospodarske organizacije v naši državi.

Oster spor v Alpinski montanski družbi

Dunaj, 25. julija. d. V Alpinski montanski družbi je nastal oster boj. Kakor znano je v upravnem svetu Alpinske montanske družbe 23 članov, od katerih je 13 Avstrijcev, drugi pa so Nemci iz Nemčije. Ze pred daljšim časom je avstrijski vladni komisar v Alpinski družbi grajal to sestavo in zahteval, da se izločijo ti člani, ki niso avstrijski državljani. Proti temu se je postavila posebno nemška kapitalistična skupina in znani generalni ravnatelj Apold. Sedaj je predsednik Alpinske družbe Kux podal ostavko, ker ni mogel uveljaviti avstrijskega stališča napram nemški skupini in napram Apoldu. Zaradi nove izvolitve predsednika je bil upravní svet sklican na sejo v Berlin, kar pa seveda smatrajo kot demonstracijo proti avstrijski skupini.

Letalska tekma okoli Evrope

London, 25. julija. AA. Večera popoldne so prispeli v Lausanne vsi trije angleški letalci in sicer Butler, Broad in Thorn. Sledila sta jim nemška letalca Boss in Moetzing. Danes zgodaj jutraj so trije angleški letalci nadaljevali polet v Bern in leteli pol pol uri v Monakovo, kjer so dospeli v sledečem vrstnem redu: Broad, Thorn. Zadnjemu je sledil Moetzing.

London, 25. julija. Danes popoldne so prispeli na Dunaj trije angleški tekmovalci na letalski tekmi okoli Evrope. Prvi je došel v letalu »Gipsy Moth«, kapetan Broad. Nekaj minut za njim je prispel Alam Butler. Pol ure pozneje se je pojavil Thorn. Vreme je bilo slabo in deževno, kar je do skrajnosti tekmo otežkočilo. Po kratkem odmoru sta Angleža odletela v Prago, kjer sta pristala ob 18. Ob 16-19 sta odletela dalje proti Bratislavi.

Neuspeh »Grofa Zeppelina« na severu

im, 25. julija. AA. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je imel s svojim polarnim poletom neuspeh. Moral se je vrniti v Friedrichshafen zaradi pomanjkanja goriva.

Traktor padel v Sevnico

Sevnica, 25. julija. Traktor, ki je last bari rona Hoscheke, lastnika parne žage v Sevnici in graščine na Planini pri Sevnici, vozi dnevno les iz Planine. Tudi večer je vlekel voz lesa v Sevnico na parno žago. Ko se je umikal drugim vozovom, mu je priklonil voz z obcestni jarek. Pri premikanju traktorja je ta nenadoma padel v Sevnico, ki se tu čisto približa cesti. Pri tem se je šofer Presker Franc težje poškodoval na nogah in križu. Na mesto nesreče poklicani zdravnik dr. Drago Mušič iz Sevnice ga je prevezal. Njegovo stanje ni opasno. Traktor ni poškodovan in so ga po težjem naporu srečno spravili na suho.

Vremenska napoved

Dunaj, 25. julija. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: 1. menja se oblačno, kasneje čimdalje manj oblačno. Od zjutra bolj hladno, vetrovno, le tupatam malo padavin. 2. Precej jasno, temperatura se znižuje, bo vreme nekaj zboljšalo, vendar se bo še sicer še hladno, na splošno pa izgleda da so popoldnom: zanesljivo.

Proč s preteklostjo

Kakor težka mora je tlačila politični atmosferi uboge zemljane naše kraljevine do 6. januarja preteklega leta, ko je bil politični tiri zadani smrtni udarec. Pezo nezdravega razmerja so čutila mesla, a v še večji meri podeželski kraji, kjer so privedla politična nasprotstva tako daleč, da sosed že ni več pogledal sosedu, brat ne bratu. Iz političnega nasprotstva je nastalo osebno nasprotstvo, ki se je z umelnim nelenjem političnih strasti pretvorilo v pravo sovraštvo, ki je rodilo mnogo zlih in nezdravih posledic.

Znano je, kako je veljal vnet strankar golove stranke kot najboljši in najošlenejši mož, postavljen kot vzor vsem faranom, čeprav je bil v svojem zasebnem življenju poln najslabših lastnosti — in nasprotno značilen in vseskozi pošten mož, ki se ni strinjal z vladajočo stranko — izpostavljen zaničevanju in zasmehovanju. Medtem, ko se je prvemu obelal raj že na zemlji, je bil drugi izpostavljen materijalnemu uničenju.

Šesti januar je napravil sicer konec temu žalostnemu stanju podeželskih razmer, a kakor se že dovolj ukoreninjena navada ne more hitro odstraniti in se je odvaditi, tako tudi v tem slučaju še ni povsem vidne spremembe na bolje. Mnogi so, ki kar ne morejo preboleti tistih časov, ki so sicer za vedno minuli — ter se nadejajo, da se bodo ti časi zopet povrnil in da jim pojde njih pšenica zopet v klasje.

A čas bi bil, da spregledajo resnost sedanjega časa, da pričnejo misliti, kam bi privedla politična strast naš narod, če se ne bi žalostne razmere z modrim in energičnim kraljevskim činom popolnoma ustavile.

Poglejmo našo kmečko mladino, zlasti naše kmečke fante. Resno mislečega človeka mora srce zaboleti, če gleda to mladino, ki bi morala biti naša nada in up bodočnosti, kako se zlasti ob nedeljah udaja pijači do popolne onemoglosti, kako išče prepire, ki se tako radi končujejo s krvavim pretepom, težkim telesnim poškodovanjem ali celo z ubojem.

Na eni strani jadicovanje o dragih časih, v pomanjkanju denarja in dragimi, visokih davkih, na drugi strani pa tako brezmiselno zapravljjanje težko prislužene denarja za neizogibni alkohol, ki je prava nesreča za nas Slovence.

In s smelostjo lahko trdimo, da so nemali vzrok pijančevanja, kateremu se naša mladina udaja, nesrečne razmere prejšnjih časov. Mladina, ki je zapustila osnovno šolo, je bila največ pripuščena sama sebi. Četudi so bila v kraju razna društva, kot pevsko društvo, izobraževalno društvo itd., vendar mladina v splošnem ni vstopala v društva, bodisi da ni hotela, ker je ni nihče prigovarjal, ali pa tudi ni smela, v več slučajih pa se je tudi bala očitkov od ene ali druge strani. Tako je mladina pripuščena največ sama sebi, brez dobrega vodstva v najnevarnejših letih, zašla je na slaba pota ter se jela udajati pijančevanju, ki jo je moralno in fizično uničevalo.

Akt 6. januarja in zlasti zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije je tudi v tem oziru napravil konec žalostnim razmeram. Z ustanovitvijo Sokola kralje-

vine Jugoslavije je dana možnost vsem državljanom, da vstopijo kot člani, naraščaj in deca v sokolske vrste brez pomsleka, ker se jim ni bali nikakega nasprotstva, zasmehovanja in blatenja. V sokolskih vrstah se bo mladina navzela vseh človeških vrlin, okrepila telo in dušo, narskala se vseh plemenitih idej in čustev ter učila prav ljubiti svoj narod, domovino in državo. Mladina, ki bo zrastle iz sokolskih vrst, spojena bralsiva in ljubezni do človečanstva, bo strpna in prev-

darno zahtajajoča vse strasti, ki razjede dušo in telo. Taka mladina bo sbeber države, imajoč pred seboj dobrobit bližnjega, naroda, doma in države.

Tari politikarji bodo izumrli, na njih mesta pa bo prišla sokolsko vzgojena mladina in našemu ujedinjenemu narodu bo zasijala lepša bodočnost.

Zato mladino v sokolske vrste, da si utrdi značaj, napoji ljubezni in oplemeniti srce in pretekli časi bodo res pretekli, ki se ne povrnejo nikdar več!

Revizija poljsko-nemške meje

V pariškem listu »Journal des Débats« je objavil te dni g. Jean Soltan, direktor lista »Messenger Polonais«, zanimiv članek, v katerem odgovarja na vprašanja, ali je revizija meje med Poljsko in Nemčijo sploh mogoča. Gre pri tem za revizijo, ki bi obstojala v tem, da bi Poljska odstopila Nemčiji Gdansk in en del svojega ozemlja na zapadni meji države, tako da bi zginit znameniti poljski koridor ali hodnik, po katerem ima Poljska zvezo z morjem in ki se zasekuje med nemško ozemlje, tako da je vzhodna Prusija odrezana od ostale Nemčije.

Nemci so v zadnjih desetih letih vedno zahtevali, naj se mirovne pogodbe glede tega kota Evrope revidirajo in spremenijo na način, da bi se z odstopom gotovih delov sedanjega poljskega ozemlja zopet vzpostavila zveza med Vzhodno Prusijo in pa Nemčijo. Toda posebno živahna postaja tozadevna propaganda v zadnjem času, namreč od izpraznitve Porenja sem. Kot izgleda, so si postavili Nemci za cilj, da prepričajo svoje nekdanje sovražnike, predvsem Francijo in Anglijo, da se mir v Evropi ne more vzpostaviti drugače nego z revizijo poljsko-nemške meje, ki bi zadovoljila nemške zahteve. Prepričane o nevarnosti in v skrbi za utrditev miru bi se velesile potem odločile za pritisk na Poljsko, katere bi pristala na to, da se skliče mednarodna konferenca, ki bi odločala o spremembah njenih mej.

Jean Soltan odgovarja na gornje vprašanje ravno s tega vidika in njega zaključki, ki izražajo brez dvoma stališče vseh Poljakov, bodo gotovo zanimali tudi naše čitatelje ter jih zato tudi posnemamo.

Kar se tiče najprej mednarodnega pritiska, je članek prepričan, da je tak pritisk nemogoč, ker je izključeno, da bi moglo priti do tozadevnega sporazuma med vsemi prizadežimi velesilami. Govori pa se tudi — nadaljuje Soltan — o »priateljskih nasvetih« Francije. Mi smo prvi prepričani, da takih nasvetov nikdar ne bo. Toda tudi če bi nekega dne prišli, bi mogla le sila nagnati Poljake do tega, da bi se odpovedali temu, kar jim po pravu pripada. Poljaki smatrajo — a tudi najpopolnejši dijaklektiki jih ne bodo pregovorili —, da bi odstop Pomerelije ne pomenil nič manj nego nacionalni samomor. Kdorkoli je govoril o tem vprašanju s kakim Poljakom katerekoli stranke, se je lahko prepričal, da je tako razpoloženje poljskega naroda.

Tudi če bi se dokazalo znanstvenim potom — a od tega smo zelo daleč — da bi bil z ekonomskega stališča odstop onega ozemlja od velike koristi za Poljsko, za evropsko skupnost in za »koridor« sam, tudi tedaj bi bilo to vprašanje daleč od svoje rešitve. Kajti moralna pravica narodov, da se imajo podpisane pogodbe spoštovati, stoji nad materijalnimi interesi, naj bodo ti poslednji še tako znatni in pa važni.

Primorska pokrajina Poljske je zrastle z nacionalnim organizmom in z vsakim letom postajajo vezi, ki jo spajajo z njim, čedalje bolj trdne. Luka Gdansk je neizpodbiten dokaz, da je temu tako.

V teh okoliščinah ne more imeti propaganda za revizijo poljsko-nemške meje nikakega pomena, razen tega, da je sredstvo za razburjanje duhov. Ideji federalne zveze Evrope in ideji razorožitve se dela najslabša usluga, ki je sploh mogoča, če se pojma »revizija« in »mir« mečeta v en koš. To je isto, kakor če bi hoteli gasiti ogenj z oljem, je obenem le obujanje nevstvarljivih upov in najnevarnejših pohlepov.

Kategorično odklonilno stališče Poljske napram predlogom, da bi se dala oropati svoje posesti, se zdi še dandanes mnogim Francozom in celo mnogim Nemcem le kot nekaka taktika. Treba je najresneje svariti pred takim zmotnim naziranjem.

Voditelji Nemčije vedo pri čem so. Sedaj uporno zahtevajo prijateljska pogajanja o neobstoječem vprašanju »koridor«, ker da čakajo sicer Evropo najhujše katastrofe. Ni pa več daleč čas, ko bodo stavili to zahtevo uradnim potom. Revizijonistično propagando, ki jo organizira berlinska vlada, spremljajo naraščajoča delavnost Reichswehra in pa incidenti na vzhodni meji. Vse skup pa ima lice skrajno vznemirljivega izsiljevanja.

Nova Jadranska železnica

Beograjska »Politika« je objavila 21. t. m. prav zanimiv opis del na novi železnici, ki bo vezala Beograd z Jadranskim morjem. Iz tega opisa posnemamo:

Proga Kraljevo — Kosovska Mitrovica bi morala biti že dogotovljena, delo pa so ovirale številne tehnične zapreke. Ta del proge bo zelo zanimiv, zlasti po ibarski soteski, ki je silno ozka in kriva. Da se izogne prevelikim ovinkom, prehaja proga vsak čas od ene strani reke na drugo preko številnih mostov, tu in tam kar iz predora v predor.

V Kosovski Mitrovici so zgradili novo postajo tik mesta, ker je postaja železnice Mitrovica — Skopje nad 2 kilometra daleč od mesta. Nova postaja je zgrajena za veliki promet. Pri Mitrovici so zgradili tudi velik most.

Druga postaja na novi progi ne leži daleč od Mitrovice. To je postaja Zvečan, ki divno leži na vzhodni visokega hriba, na hribu pa so razvaline gradu, kjer je živel v jelnstvu Stefan Dečanski. Postaja Zvečan bo posebno prav prišla velikim angleški rudarski družbi, ki je ustanovila ogromno rudarsko podjetje »Trepča«. — Angleška družba je hotela, naj se tudi postaja imenuje »Trepča«, končno pa je le obveljalo prvotno ime. Od Mitrovice teče proga v bogato in rodovito ibarsko dolino. Dolina se polagoma zožuje, dokler ne preide v sotesko, ki se pri postaji Slatina zopet razširi v dolino. Slatina je 24 km daleč od Mitrovice. Od Mitrovice do

Slatine je proga že gotova.

Od Slatine naprej tiri še niso postavljeni. Ta del proge gradi drugo podjetje, gotova pa bo šele na jesen. Soteska se na tej progi dostikrat razširja v dolino, dolina pa se zopet zožuje v sotesko.

Od Mitrovice do Raške meri proga 64 km. — Na tej progi so zgradili 7 predorov in 8 mostov. Postaje so sledeče: Mitrovica, Zvečan, Zitkovac, Banjska, Slatina, Leposavić, Lešak, Rudnica in Raška. Najbolj zanimiv del proge se nahaja pri Balabanu, kjer se nahaja majhen predor med dvema velikima mostoma. Ta del je bil nedavno dograjen. Najboljši predor na tem delu proge meri 550 metrov, za vse mostove pa so porabili okoli 5 milijonov kilogramov železa. — Največji padec na tem delu proge znaša 6‰, najmanjši polumer pa 300 metrov.

Od Raške dalje se vije proga najprej skozi precej široko ibarsko dolino, potem pa prehaja v sotesko, skozi katero je proga vsekana v skalo. Takoj za postajo Jašanička banja vidi potnik nenavadne prizore. Pot pelje namreč neprestano iz predora v predor. Največji predor je dolg 1200 metrov, ves ta del proge pa meri 6 kilometrov. Veliki predor bo gotov šele čez 5 mesecev. Od tega dela proge do Ušča je gotovoga že nad polovico. Tiri še niso nikjer položeni. Poleg postaje Raška in Jašanička banja bo na tem delu proge še postaja »Vojvoda Mišić«.

Pri Ušču bodo začeli kopati premost, ki ga bo rabilo angleško podjetje v Trepči.

Tudi od Ušča naprej je proga prav zanimiva. Na daljavi 10 km sta dva velika mosta in pet predorov, ki merijo skupaj okoli 3 km. Nasipi, ki varujejo progo pred plazovi, so vsi kameniti.

Dvanajst kilometrov pred Kraljevim se popne proga iz soteske in teče dalje po ravnini do Kraljeva.

Od Kraljeva do Lopotnice je proga popolnoma gotova, od postaje Podumir naprej pa je zgrajen le nasip. Od Raške do Kraljeva je proga dolga 68 kilometrov. Na tem delu proge je 13 predorov in 7 mostov.

Na drugih delih jadranske železnice pa je stanje del sledeče:

Proga Mitrovica — Priština je že gotova, del proge od Prištine do Peči pa so začeli graditi in upajo, da bo letos od 80 kilometrov dolge proge dodelanih 20 kilometrov. Za del proge od Peči do Andrijevice in Berana so izdelani že glavni načrti, tako da bi se z delom lahko kmalu začelo. Od Mojkovca do Kolašina pa je proga trasirana, od Kolašina do Podgorice pa trasa še ni končno veljavno določena. Del proge od Podgorice do Kotora bi lahko začeli graditi takoj.

Primorske vesti

p. Izjava novega goriškega fašistovskega tajnika. Novi tajnik fašistovske stranke na Goriškem Avenanti, ki je preteklo soboto nastopil svojo službo, je novinarjem poleg drugega dejal, da se pri svojem delu ne bo oziral na osebne interese ne z desne ne z leve strani, marveč da bo v premissi črti stremel za ciljem, ki si ga je postavil.

Goriško fašistovsko glasilo »L'Isontoc«, ki je do pred kratkim izhajal po večkrat na teden, je začel zaradi finančnih težav sedaj izhajati kot tednik. V zvezi s tem je Avenanti dejal, da zamore tudi majhen list postati organ silne propagande.

p. V Gorici so policijski agentje aretirali 23-letnega Rudolfa Pavšiča iz Čepovana, ker je nameraval brez potnega lista zbežati preko meje. Izročili so ga sodišču.

p. Obnovitev legitimacij. Po določbah člena 3. italijanskega zakona o javni varnosti se morajo vsako tretje leto obnoviti legitimacije, ki jih morajo imeti ljudje v Italiji kot osebne dokumente, ki ga morajo pokazati policijskemu agentu, če jih kje ustavi. Sedaj je potekla prva takšna doba. Po vseh občinskih uradih se zglasajo sedaj ljudje in obnavljajo svoje osebne izkaznice. Marsikateri pozovejo uradniki, da odtisne tudi svoj palec na izkaznico.

Ivan Podlesnik:

Anton Kristan

(Njegovemu in tistih časov spominu).

Bolj kot pri vsakem drugem človeku se odražajo na človeku velikega formata solne in senčne strani. — »Jutro«, 19. 7. 1930.

V predpotresni Ljubljani so se vršili tedenski sejmi vsako sredo in soboto. Takrat so kramarji postavili svoje »štante« na prostoru pred cerkvijo sv. Jakoba. Nekega takega sejmskega dne sta stala pred enim tistih kramarskih šotorov dva ljudsko-šolska učenca in poželjivo gledala na knjige s slikami na naslovni strani. Take knjige — povesti — je izdajala v tistih časih knjigarna Giontini v Ljubljani. Vsak teh dveh fantov ni imel toliko v žepu, da bi si sam kupil eno izmed tistih knjig — vsaka je stala deset krajcarjev, oba skupaj sta jih pa imela. Zložila sta jih in si kupila eno knjigo povesti. Dva, ki se do tistega dne nista poznala. Eden je bil Tone Kristan, drugi sem bil jaz. Po tridesetih letih od tistega dne me je Tone spomnil na ta začetek najinega prijateljstva.

Ko sem bil v gimnaziji, se je začelo med dijaštvom tisto gibanje, ki smo ga imenovali »Mladina Slovenijac«. Vse polno literarnih in telovadnih klubov smo imeli. Svoje mladostne literarne produkte smo priobčevali v »Edinosti«, »Rdečem praporu« in »Slovenki«. V enem teh klubov sva se s Tonetom zopet srečala. On je imel že tedaj široka pleča in močne roke, s katerimi se je pogajal v prve vrste. — Umrl nam je součenec v gimnaziji, ki je bil doma iz Viča. Umrl je v ljubljanski bolnici, pogreb se je vršil na viško pokopališče. Kupili smo mu venec in ga spremili tja po Tržaški cesti. Ko smo stali ob odprtih gomili in so duhovniki končali molitve, se je prerinil skozi vrste pogrebcev mlad fant, se ustavil ob odprtih gomili in začel: »Poglejte, prijatelji, svež grob...« Bil je to Tone, ki je govoril svoj deviški javni govor, ne da bi koga prosil za dovoljenje, ne da bi prej o tem komu povedal.

Kot dijak srednješolec je potoval ob počitnicah v Črno goro. Ko se je vrnil, mi je mnogo pripovedoval o tisti zemlji, ki se mi je zdela najbolj romantična in najbolj slovanska. Pripovedoval mi je tudi, kako je popival na Cetinjah kavo po kavarnah s samimi črnogorskimi ministri...

Potem je šel v Prago, v šolo realizma slovenske mlade generacije. Tam so že bili Lončar, Dermota, Mila Udovičeva, Zofka Kvedrova in mnogi drugi. Pot jih je vodila skozi Dunaj, kjer je bil Ivan Cankar in še mnogi, ki so se pripravljali, da bodo zrevolucionirali domovino. Iz Prage mi je Tone večkrat pisal; kadar je prišel na počitnice, se je ustavil pri meni in jaz sem ga obiskoval na njegovem domu na Viču. Pri teh obiskih mi je pripovedoval o življenju v Pragi in na Dunaju — o tem svetu mojih hrepenenj in želja. Ravno tista leta smo se trije izločili iz telovadnih in literarnih klubov in si ustanovili svoj — teozofski — klub. Moj bog, kako lepi časi so to bili! En sam cilj je blestel pred nami: dober in blag dom človek! S sedanjim zdravnikom dr. E. Š., ki je bil vodja tistega našega majhnega kluba, sva šla nekega popoldne na Vič obiskat Toneta, ki je

prišel na počitnice in je kraljeval v očetovi hiši v sobici, ki se v vsaki kmetski hiši imenuje »kamrac«. Vse polno knjig in časopisov je imel na mizi, krog katere smo sedeli in kjer nam je Tone razkladal svoje nove nazore, svojo »življenjsko filozofijo«, nabrano v Pragi. Bil je to z Masarykovim realizmom pomešan marksizem, kar oboje je Tone zgnel skupaj in popopral z mladeniško radikalnim materijalizmom. Ko sva se s Š. vračala proti večeru v Ljubljano, je obema ležalo nekaj težkega na dušah. Povsem tuja nama atmosfera Tonetovih naziranj naju je pritisnila k tlom. Za naju tuj svet. Oba sva se pa zavedala, da za življenje ni potrebno gledati samo zvezd na nebu, temveč, da je treba paziti tudi na cesto, po kateri človek hodi.

Potem je prišel čas, ko je dobil Etbin Kristan med slovenskim delavstvom in intelektualci svojo mlado generacijo, med katero je bil v prvem redu Prepeluh (Abditus), Linhart, potem Lončar, Dermota, Kocmur in drugi. Mladi, nadarjeni Linhart je začel izdajati »Naše zapiske«. Prve številke sva mu pomagala napisati Prepeluh in jaz. Tone je bil tedaj že menda v Gorici in se je le malo oglašil. Tudi osebne vezi med nama so postajale rahlejšje. Mnogo bodrilnega ognja je pošiljal tiste čase med nas Etbin Kristan, ki je v Trstu urejeval in izdajal »Rdeči prapor«, čegar podlistke smo polnili mi iz Ljubljane s prispevki. Enkrat me je doletela čast, da je bil neki moj podlistek konfisciran. Etbin Kristan je poslal na Dunaj klubu socialnih demokratov interpelacijo radi te konfiskacije, ki naj bi jo klub vložil, da bi bil podlistek s tem imuniziran. Predno je do tega prišlo, je bil parlament razpuščen.

Tone je odšel iz Gorice v Idrijo. Več let se nisva videla, niti si pisala. Spomladi leta 1906. sem bil prvič na Dunaju. Takrat sva se slučajno srečala v dunajskem parlamentu. Tone je pripeljal deputacijo idrijskih rudarjev k nekemu ministru.

Potem se dolgo vrsto let nisva niti videla, niti si pisala. Dolgo vrsto let, ko sva stala vsak v drugi bojni fronti. Boji teh front so bili takrat ogabni, ker so predaleč rezali v zasebno življenje posameznikov. Tone je bil že v Ljubljani, oziroma Šiški, kjer je začel s konzumom. Iz Krekovich besedi vem, da je isti gledal v Tonetu upoštevanja in, v sled njegove delavnosti, spoštovanja vrednega nasprotnika, osebno pa prijatelja, kar pričajo Krekova pisma, ki jih je le-ta pisal Tonetu za časa Theimerične afere.

V prvih povojnih mesecih sva se po Prepeluhovem posredovanju po dolgih letih zopet sestala s Tonetom, ki je bil tedaj poverjenik v vladi za Slovenijo. Meni je bilo tedaj in mi je še danes žal, da tiste povojne dobe ni dočkal naš Cankar. Koliko gradiva za slike in slike, komedije in tragedije je bilo takrat vsak dan. Toda to ne spada v te spomine. Tone je bil tedaj tudi predsednik neke, med vojno ustanovljene gospodarske organizacije, ki se je imenovala »Vojna zveza«. Bil je to nekak neoficielni prehranjevalni urad, v katerem so bile poleg veleindustrije združene vse slovenske konzumne organizacije. Poleg veleindustrijalcev Gassnerja, Pollaka in drugih je sedel Tone, je sedel Goštinčar, Kocmur in Čobal in še drugi, katerim je predsedoval Tone. Par dni po tistem najinem prvem sestanku po dolgih letih, se je pripeljal nekega dopoldne k meni na Gorenjsko Tone.

Krasote in zanimivosti okolice Pokljuke

Univerzitetni docent v Zagrebu g. dr. Fran Šuklje nam je poslal sledeč zanimiv članek o poključem okoli, kjer bodo v nedeljo, dne 27. t. m. svečano otvorili galerije Nj. Vis. kraljeviča Andreja.

Gorje pri Bledu, 24. julija.

Poznam Bled in njegovo okolico že iz predvojnega časa. V ta kraj sem prišel kot vojak in med vojno, a po prevratu prebijem vsako leto, to je zdaj osmo leto, po mesec dni v tem prekrasnem gorskem kraju.

Ko se spomnim na Bled, kakršen je zadnja leta, moram ugotoviti, da se postopoma dviga in napreduje, da pa se deli v dva dela. Prvi je del od jezera proti Lescam, katerega lahko imenujemo Bled zabave in plesa, drugi je pa del proti Gorjam in bajnemu Vintgarju, nedaleč od pravega blejskega kolodvora. To je Bled pravega, resničnega oddiha, Bled prijateljev prirode in Bled planincev. O prvem Bledu bom napisal prihodnjič nekaj vrstic, danes samo omenjam, da se bojim, da bodo ogromni hoteli ob jezeru, množica modernih vil in vele mestni metež storili, da bo »otok bleški« kmalu nehal biti »kinč nebeški«. Da se to ne zgodi, poskrbi za to oni del blejske okolice, ki mu je bilo do tega, da je naredil prirodo in njene lepote pristopne vsem tistim, ki iščejo v njenih lepotah veselje in oddih, in ki so siti mestnega ropota in mestnega prahu.

V tem pogledu je na prvem mestu posebno lepa gorska vasica Gorje, oddaljena pol ure od postaje Bled proti Pokljuki in Mrzlemu studencu. To je prava, čisto slovenska vas, kjer prebivajo čisti gorski Slovenci. Ti so nedavno ustanovili podružnico Planinskega društva, ti naši dični kmetje so z velikim trudom in prizadevanjem omogočili planinske izlete v tem kraju in odkrili lepoto prirode. Naravnost diviti se mora človek, koliko razumevanja in zmisla imajo ti preprosti kmetje za prirodne krasote. Imajo razumevanje za navadne izletnike, za planince, pa tudi one, ki pridejo v te kraje, da jih znatno proučujejo. S pravim istinitim veseljem sprejmejo oni vsakega, ki pokaže le malo ljubezni za njihovo prekrasno okolico.

Ni torej slučaj, da so se letos odločili, da popravijo in urede pot preko Pokljuke na prekrasni Mrzli Studenec pod Triglavom. Ta planinska pot, ki se bo imenovala po imenu našega najmlajšega princa Nj. Vis. Andreja, bo v nedeljo otvorjena in blagoslovljena. Pred dnevi sem jo prehodil in reči moram, da sem bil vžvičen nad prirodno lepoto in nad trudom, ki je bil potreben za propagando lepote tega kota naše očarujoče domovine.

Pot ni težka; drži preko prekrasnega gozdnega kraja skozi Pokljuko in končuje na glavni cesti nekoliko pred Mrzlim Studencem.

Poključka ravan je zelo zanimiva tudi s prirodoslovnega stališča. Zelo so znana botanična in geološka raziskovanja tega kraja, a tudi mineralog in petrograf najde tu zanimiv teren.

Ko se spustimo z glavne ceste iz Gorja na Mrzli Studenec v lepo gorsko vasico Krnico v dolini Radovine, nam padejo v oči takoj v začetku poti na Pokljuko terciarne plasti v obliki peska in laporja. Terciarnne plasti dobimo v okolici Bleda, vendar niso razsežne. Našel sem jih na številnejših mestih v dolini Radovine in tudi v dolini Save, okamenine pa dobimo v njih redko. To je tudi vzrok, da je težko določiti nivo teh plasti. Tu pa tam se mi je posrečilo najti nekaj manjših školjk, katere pa za določitev starosti teh plasti niso merodajne.

Preko debelih plasti šljunka, kateri nekateri pripisujejo tudi terciarno starost, pridemo skozi Pokljuko do apnenca, tu in tam z dolomitnimi vložki, kasneje pa do apnenec in dolomitov jurske starosti. Na nekaterih mestih so te plasti tako idealno uslojene, kakršne dobimo samo tiskane v šolskih knjigah.

Tudi v tektonskem pogledu je Pokljuka zelo zanimiva, vendar ne moremo na tem mestu o vsem tem podrobno razpravljati. Tudi na koncu soteske Pokljuke po novi poti skozi pravi pragozd sem našel mnogo zanimivosti; naj omenim samo boksite, nato neke zelenkaste in sive škrljavce, katerih starost je treba šele določiti, nato plasti apnenega malka itd.

Mnogo je stvari tukaj, ki so zanimive z geografskega, geološkega, mineraloškega in botaničnega stališča. Ker pot sama ni naporna, je posebno primerna in priporočljiva za dijaške ekskurzije.

Marljivemu predsedniku in tajniku gorjanske podružnice Planinskega društva, kakor vsem onim navdušenim Gorjanom, ki so s svojimi žulji v potu pripomogli, da so uredili to pot, gre pa priznanje in zahvala vseh, ki ljubijo prirodo.

Kranjska gora v sezoni

Kranjska gora, 24. julija.

Kranjskogorčani še ne pomnijo, da bi imeli toliko tujcev kot letos. Društvo za tujski promet ima vpisanih skoro že 1000 tujcev in verjetno je, da prekorači to število. Ze sedaj jih je 250 več kot lansko leto in ni čudo, ako ne dobijo vsi prenočišča, ker takega navala ni nihče pričakoval. Merodajni faktorji bodo pa morali preskrbeti za prihodno sezono več stanovanj, ker je gotovo, da bode prišlo vsako leto več posetnikov.

Imel sem priliko govoriti z različnimi posetniki in na žalost so mi povedali, da ni mogoče dobiti sobe in tako, hočeš ali nočeš, morajo zapustiti Kranjsko goro.

Imamo tudi gospodo, ki že nekoliko dni spi po »planinski«, t. j. na senu, ki se pa tudi dobro počuti in z veseljem in potrpežljivo prenaša dobre in slabe strani planinskega ležišča. Največ posetnikov je Srbov in Madjarov, a ne manjka tudi naših Dolenjcev, ki prirejajo izlete v naše krasne planine. Kranjska gora je prenovljena, vesela in živa. Zdi se, kot bi bil v kakšni večji srbski varošici.

Naši mili gostje so naravnost presenečeni in ne najdejo izraza, kako bi prehlali ta prekrasni planinski raj.

Le škoda, da vreme ni tako, kot bi moralo biti. Sicer je pa povsod tako in upati je, da bomo imeli kmalu zopet lepe solne dneve in da pohitimo v krasno urejeno kopališče »Jasno«, ki ga vsaki dan popoldne oživilja naš ljubljanski »Jonny Jazz«. To so fantje, ki znajo zabavati našo publiko. In zvečer je vsaki dan koncert v tem ali onem hotelu. Zdi se, kot bi bil na Bledu.

Omeniti moram, da imamo tudi na pošti moderno tehniko, ki pa je žal pokvarjena. Tudi jaz sem se hotel tehati in glej, kazalec kaže vedno in vedno 75 kg, kar je za mene gotovo premalo. Šele pozneje sem opazil listek, ki pravi, da je tehnika pokvarjena. Upamo, da se bo ta nedostatek popravil.

Reklama me je zvalila na Bled, da si ogledam znamenite veslaške tekme. Plačal sem predpisano vstopnino, ki se mi je zdela precej visoka. O tekmi nočem govoriti, kritik je bilo

bolj spadal v penzijo kakor pa na avantgardistični oder, je teatrski umetnik in teoretik izredno žive invenočnosti in večnega upora. Kot sin bogate nemške podjetniške družine v Rusiji, je bil sprva tudi on namenjen tovarnarskemu življenju, pozneje pa se je sprl z očetom in vstopil v dramsko šolo Nemirovič-Dančenka v Moskvi, iz katere je izšel kot najboljši dijak. Potem je bil angažiran na novoustavljene nemškožidovske gledališče. Po štirih letih pa je zapustil stari naturalistični teater in je ustanovil svoj irealistični oder, ki je po revoluciji obveljal za državnega.

Mayerhold je mnenja, da oder ni avtorjeva, temveč — povsem igralčeva domena. Igralec na oderu ustvarja, on podaja tam svoje lastno delo. Režiser naj ne bo poslušni izvrševalec pisateljeve dramske zamisli, on naj ustvari in organizira svoje lastno odsko delo; kar je literarnega v igri, naj se popolnoma podredi njegovi ideji. Oder naj bo opremljen z najnovejšim, zavreči je treba vso sentimentalno ornamentiko in dekoracijo, v kateri se je tako rado izgubljalo staro gledališče. Podreiti je treba rampo med odrom in občinstvom — občinstvo naj teatra ne gleda samo in vsaj ne molči, temveč naj sodeluje pri ustvarjanju drame. Zato novi oder ne pozna zastora in je v nasprotju s starim odprti kar od treh strani. Ozadje odra tvori stena, ki jo umaknejo, kadar zamenjujejo scenerijo, in vprico občinstva prinesejo delavci podij, na katerem je že vse pripravljeno za naslednji prizor. Da imajo v takem gledališču stroji in pa svetlobni efekti veliko vlogo, se razume že samo ob sebi. Scena ne sme nikoli mirovati, kretnje telesa pa morajo biti v intinimnem skladu s smislom in vsebino dejanja in prostora (biomehanika). Posamezna mesta v drami in komediji podčrtuje godba, neme prizore pa namesto igralcev izvajajo lutke. — Ves ta novi teater je kakor ena sama večna izpoved

v listih dovolj, s katerimi se popolnoma strinjam. Vse to me je tako ozlovoljilo, da sem zapustil »biser kranjske dežele« in prišel zopet v Kranjsko goro. Sicer pa o Bledu več drugič. X. Y.

II. kongres slov. katoliške akad. mladine.

Drugi dan kongresa so se udeleženci odpeljali že zgodaj jutraj v Stično, kjer so prisostvovali koralni sv. maši v samostanski cerkvi. Po sv. maši, kakor tudi popoldne, se je vršilo zborovanje na katerem je podal g. univ. prof. dr. F. Grivec s koreferentoma g. dr. P. Issaivom in g. M. Čubatom (oba Ukrajince), velezanimiv referat o »Cirilometodijski ideji in katoliški akciji«, iz katerega glavne misli na kratko navajamo: Cirilometodijsko idejo in katoliško akcijo preveva ista težnja po cerkvenem edinstvu in univerzalnosti. Še več, vezani sta tudi historično: po svetovni vojni zaznamuje katoliška cerkev nov mogočen vzpon, ki je našel izraza v katoliški akciji, istočasno pa je z nastankom novih slovenskih držav dana katoliškim Slovanom prilika, da se samostojno uveljavijo v univerzalnem organizmu cerkve kot posredovalci med katoliškim zapadom in krščanskim slovenskim orientom. Cirilometodijska ideja je prožeta z najčistejšim krščanskim duhom in pomeni njega poglobitev in kar je najvažnejše: ima svojstvo regulatorja za ureditev odnosov med katoliškimi in pravoslavnimi Slovanmi.

Nadalje sta referirala g. ing. Julio Stano (CSR) in g. Jan Wislinski (Poljska) o »Perspektivah slovenskega katoličanstva v bodočnosti« in pa g. dr. Janko Kalaj (Jugoslavija-Hrvatska) s koreferentom g. J. Siweekim (Poljska) o »Slovenskem katoliškem in liturgičnem gibanju«. Zvečer so se kongresisti vrnili v Ljubljano in zborujejo danes v beli dvorani hotela Union. Ob 20. uri jim priredi Slovensko kat. akad. starešinstvo prijateljski večer, jutri pa narede skupen izlet na Bled. S. M.

V našem včerajšnjem poročilu o poteku prvega kongresnega dneva je pomotoma izostalo, da je g. dr. Kotnik sporočil kongresu pozdrav bana inž. Serneca, kakor je tudi bilo napačno navedeno ime zastopnika češkega konzula Stanislav Jan namesto g. Jan Novak, kar tem potom popravljamo.

Blagoslovitev in krst novega ljubljanskega letala

Po inicijativnem delu ljubljanskega Aero-kluba, ki si je kot prvi Aero-klub v državi pred štirimi leti nabavil privatno sportno letalo, dosega ponovno Ljubljana prvenstvo v konstrukciji in dograditvi novega sportnega letala povsem domačega porekla. Te dni je bil dogotovljen in preizkušen avion »Bloudek XV.«, v nedeljo, dne 3. avgusta ob 11. uri popoldne pa se izvrši slovesen blagoslov in krst na bivšem vojaškem aerodromu v Šiški, kamor vabimo vse prijatelje letalstva, da počaste požrtvovalno delo na polju aviacije s svojo navzočnostjo.

Novo letalo bo slovesno krstil presvitli gospod dr. Gregor Rožman, kumovala pa bo gospa Ksenija Hribarjeva.

Ker se bo svečanosti udeležilo tudi več letal Aero-kluba iz ostalih delov države, bo priredi-

silnega, fanatičnega pozitivizma, kakor eno samo verno, optimistično prižemanje in vtapljanje človeka v stroje in stvari.

Tako je Mayerholdova umetnost nekakšna zanimiva mešanica drame, operete, kina in marionet, sredstva, po katerih najrajši sega, so groteska, stilizacije in biomehanični ritmični gibi. Njegova umetnost je resno, pogumno iskane novega, pa dasi je na evropskih gledališčih že zdavnaj občuten njegov vpliv, pa so umerjene, ubrane, dokončne vrednote, ki jih mora vsaka umetnost dati iz sebe, še vendar daleč pred njim. Morda ni eno zadnjih vprašanj, ki so še nerešena pred Mayerholdovim gledališčem: da je za novo gledališko umetnost treba tudi novih avtorjev in novih del.

Novi rokopisi Turgenjeva. Francoski literarni zgodovinar André Mazon, ki je pred kratkim objavil nekaj neznanih pesmi v prozi Turgenjeva, je zdaj izdal obširno, 200 str. in obsega joče delo, v katerem objavlja in komentira množico njegovih osnutkov, korenspondence itd., ki jo je našel v Parizu. Prvi del vsebuje Mazonov uvod, drugi del je vester, pregleden seznam zapuščine Turgenjeva, tretji pa prinaša nekaj njegovih tekstov in karikatür. Najdragocenejši je pač inventar, ki navaja mnogo povsem novih ali pa vsaj še ne čisto dognanih stvari: neobjavljena pripovedna dela in fragmente, pesmi v ruskem in francoskem jeziku, operne in operetne librete, avtobiografske dokumente, nekaj njegovih pisem, nekaj pisem njemu itd. Teksti, ki so objavljeni v zadnjem delu, vzbujajo upanje, da bo neumorno Mazonovo raziskavanje spravilo na dan še mnogo prav zanimivih stvari.

Jadransko morje v zvočnem filmu. V Beogradu se mudi zastopnik neke velike nemške filmske družbe, ki ima namen, pripraviti dela za zvočni film »Na sinjem Jadranu«. Stroški za izgotovitev filma bodo znašali blizu pol milijona dinarjev.

teljem podana možnost pokazati svoj proizvod ob strani drugih avionov, ki so bili deloma kupljeni na Angleškem, deloma pa izdelani v domačih aeroplanskih tvornicah v Beogradu in Novem Sadu.

Pridite in dokažite, da je letalstvo tudi v Sloveniji postalo spoštovana in priljubljena sportna panoga.

Žrtev nedeljske avtobusne nesreče na Celovški cesti

Ljubljana, 25. julija.

Vsem je še v spominu avtobusna nesreča, ki se je pripetila v nedeljo 20. t. m. na Celovški cesti. Avtobus, ki ga je šofiral 28-letni Ludvik Kern, je zadel v avtobus tvrdke Peteline, katerega je šofer Rustja ustavil, ko je opazil, da mu drvi nasproti, vozeč zdej levo zdej desno, Kernov avtobus. Ta avtobus je zadel z zadnjim koncem v tovorni avto in nato treščil v vogal Knezove hiše, kjer se je prevrnil. Izpod avtobusa so potegnili strašno razmesarjena šoferja Kerna in ženo sprevednika državnih železnic 43-letno Mihaelo Petrovčič, stanujočo v Černetovi ulici. Ta je danes popoldne ob 15. uri podlegla težki poškodbi, ki jo je zadobila pri tej nesreči. Sprevednik avtobusa g. Ponikvar in jetniški paznik Ivan Černe sta bila pri nesreči k sreči le lažje poškodovana in so ju iz bolnice takoj odpustili.

Mihaelo Petrovčič in šoferja Kerna je rešilni voz odpeljal takoj v bolnico. Petrovčičeva je imela skoro vse kožo posneto z glave in nevarne vreznine po rokah in vratu. Njeno stanje so zdravniki takoj označili za zelo težko, vendar je bilo nekaj upanja, da ponesrečenka ozdravi. Kljub operaciji in skrbni negi na kirurškem oddelku bolnice je pa po skoro teden dni trajajočem trpljenju podlegla. Izgubila je precej krvi, razen tega so nastale komplikacije po operaciji, katerih Petrovčičeva, ki ni bila močne konstitucije, ni prestala. Postala je smrtna žrtev nesreče, ki jo je zakrivil po zadnjih ugotovitvah šofer Kern, katerega stanje je tudi še vedno nevarno.

Poziv lovcem bivše mariborske oblasti

V dnevih od 31. avgusta do 15. septembra t. l. se bo vršila v Ljubljani Jugoslovanska šumarska in lovška razstava. Z ozirom na kratak rok osnval se je v okvirju mariborske podružnice S. L. D. odbor, ki si je nadel nalogo, zbrati po možnosti iz okolišja bivše Stajerske vse karakteristične in za razstavo v poštev prihajajoče predmete (trofeje, lovška orožja, lovške slike, lovsko opremo itd.) in tako posredovati med osrednjim razstavnim odborom in tukajšnjimi lovci.

Velika važnost te doslej največje lovske razstave v Jugoslaviji nas sili, da vsi po svojih močeh prispevamo, da bodo tudi naši kraji na tej razstavi častno zastopani.

Na podlagi dosej anega pregleda materiala je pričakovati, da bodo predmeti in naših okolišev razstavljeni v lastnih oddelkih. Ker pa je odbor prepričan, da je še mnogo krasnih predmetov shranjenih pri posameznih lovcih oziroma zakupnikih, obrača se tem potom na vse lovske tovariše s pozivom, da nemudoma priglase, katere predmete bi bili pripravljeni razstaviti. Po prejemu teh prijav bo odbor predmete pregledal, proti jamstvu prevzel in zavaroval ter poskrbel, da se po razstavi lastnikom zopet v redu in nepokvarni vrne.

Ker pa morajo biti razstavnimi predmeti do 15. avgusta v Ljubljani, kjer se bodo posamezne lovske trofeje tudi ocenjevale in nagrajele, prošimo lovske tovariše, da se našemu pozivu nemudoma odzovejo.

Predmetov, kateri so že prijavljeni našim zakupnikom, ni potrebno zopet prijavljati.

Prijave naj se naslovijo na: Franjo Košir, Maribor, Telefon 2281. (Oblastna hranilnica) ali: Hubert Luckmann Maribor, Koroška c. 2 Telefon 2335).

Brežice

Sokol v Brežicah priredi v nedeljo, dne 3. avgusta 1930 svoj letni telovadni nastop z ljudsko veselico. Prireditelj se vrši na vrtu, v slučaju slabega vremena pa v vili hotelu in ostalih prostorih Narodnega doma. Odločanje so obljubila tudi nekatera okoliška šolska društva. Na programu je dalje srečanje, kegljanje na dobitke in kolesarska pozevala. Za znižano vožnjo po železnici je zaproseno.

Dol. Toplice

V 23. t. m. se je vršila od kraja ve banske uprave v Ljubljani razpisana misliška razprava za preureditev ceste Straža-Toplice, o katere slabem stanju se je že toliko razpravljalo. Komisija se je sestala v Straži nakolodvoru ter odšla prv tno razpravo v prostorih g. Vintarja v Straži, nadaljevanje pa po ogledu ceste v kopališču restavraciji v Toplicah. Razpravo in zapisnik je vodil za bansko uravo g. dr. Skubic inž. g. Juvanov. Razprave so se udeležile poleg akoraj celokupnega sreskega cestnega odbora tudi zastopniki občin Toplice, Smihel-Stopiče, Prečna, Poljana in Črmošnjice ter mnogo interesentov, ki uporabljajo omenjeno cesto. Med privatnimi interesei je prišlo do polnega sporazuma. Dolžila se je vsilna vsote, ki jo bodo privatniki prispevali k preureditvi ceste. Nato je komisija odšla v Toplice, kjer se je ob 15. uri razprava nadaljevala. Ker se s sklepom zastopniki občin niso zadovoljili, so se ponovno vrnili k razpravi z zastopniki občin. Razprava je bila mestoma dokaj burna in tudi mestoma nesvarna. Končno so se po prigovarjanju voditelja komisije dr. Skubica sporazumeli.

Kultura

O Mayerholdovem gledališču

Ko je nedavno cel mesec gostovalo v Parizu Mayerholdovo gledališče iz Moskve, se je francoska kritika ločila v dva ostro usmerjena tabora: eni so bili mnenja, da je Mayerholdov oder prinesel novo, živo umetnost, ki ruši in bo porušila vse, kar je starega in preživelega, drugi pa so dejali, da je Mayerholdova pot — pot v barbarstvo. Resnica je, da sta se v teh pariških kritikah spet enkrat sešla dva svetova, ki se na vseh poljih kulturnega, družabnega in političnega življenja neprestano bijeta med seboj. Vprav rusko in pa francosko gledališče predstavljata dva čisto različna socijalna in politična ambienta, dve čisto nasprotni smeri, in zato je razumljivo, da kritikom o Mayerholdovem gledališču ni bilo mogoče pisati brez političnih in idejnih simpatij in antipatij. Stara Evropa, ki se je uredila v močne, trdožive družabne in politične oblike, je ustvarila iz sebe tudi dovolj umskih sistemov in dovolj silne umetnosti, da je z vsem legitimirano za silobran. Nagoni konservativizma, ki živijo v človeku, so vedno do neke mere tudi tvorci: strah so, ki bdi nad kulturo in civilizacijo, ki jo je ustvaril razvoj. Prav tako pa je res, da bi vsega tega kulturnega razvoja nikoli ne bilo, če ne bi imel človek tudi nekaj tiste božje slasti nad nemirom v sebi in okrog sebe in tiste večne, neugnane, nikoli izpolnjene želje po novem.

Ko je Mayerhold gostoval v Parizu, so bile vse kritike vsaj enega mnenja: da je novi teater nenavadno zanimiv in da premore igralce redkih talentov. Mayerhold sam, ki je star že okrog šestdeset let in bi potemtakem skoraj

Zivali in godba

Znano je, da dvigne godba nekatere umetnike do najvišje stopnje njihove delavnosti. Gledališki igralec p... godbo, da si v suboparni filmski okolici lažje predstavi... svet. Druge d... delavce pa godba zopet ovira pri njihovem delu, ker jih moti in... vrača od njihovega subega razmišljanja.

Drugačen pa je odnos godbe do čisto mehaničnega dela, kakor je n. pr. delo tovarniškega delavca. O tem razmerju je delal obširne študije profesor Sachsenberg v večjem številu tvorinskih obratov. V tvornici za cigarete je n. pr. postavil v prostor, kjer so delavke zlagale cigarete v ovojčke, poseben inštrument, ki je dajal gotove tone v vedno enakih presledkih. Ritem teh tonov je bil prilagojen ritmu cigaretnih delavk, ki so opravljale svoje delo čisto mehanično skladno z ritmom godbe. Pri tem je opazoval, da se je delavnost delavk dvignila za 20 odstotkov.

Tudi v fabriki za sukanec so napravili sličen poskus; v poročilu o teh poskusih pravi vodstvo tvornice, da so v prostorih, kjer so bili inštrumenti, delavci delali veliko hitreje in čvrsteje kakor v drugih dvorah.

Samoposebi umevno je, da morajo imeti toni svoj poseben ritem, da izvejo pozitivni učinek. Nepravilni in neritmični toni pa odvrčajo ljudi od dela in jih motijo. Tudi to so preizkusili v neki fabriki za izdelavo raznih aparatov. Tam so postavili v kotlarno inštrument, ki je proizvajal neritmične tone in število nepravilno izdelanih delov raznih aparatov je naraslo na 75 odstotkov.

Se bolj presenetljivi pa so bili poskusi z godbo pri živalih, zlasti pri molži krav. Med kmeti je že od nekdaj ukoreninjena vera, da petje med molžo pospešuje oddajo mleka. Prej so bili mnenja, da je mleko, ki ga molžejo, že pred

molžo nabrano v vimenu. Zato so smatrali, da je mnenje, da bi godba ali petje ugodno vplivala na oddajo mleka, zmotno, ker se količina mleka v vimenu z nobenim dražilom ne da povečati. V novjšem času pa so ugotovili, da znaša količina na lizenega mleka dvakrat več kakor pa držji vime in zato trdijo sedaj, da oddaja krava baš med molžo velike količine mleka v vime. Zato pa ni izključeno, da ne bi mogla oddajati mleka v vime med samo molžo pospeševati godba, in dosežanji poskusi so to naziranje v polni meri potrdili.

Von Stetten-Aystetten je opazoval večje število krav 22 dni. Vse so imele enako hrano in navadno tudi zelo enako količino mleka. Ko pa je postavil v blev inštrument, da je kravam med molžo godel, so dale do 6 odstotkov mleka več. Kravam so godli različni inštrumenti, gosli, gramofoni in lajne. Godba je vplivala na vse krave, a na vse v enaki meri. Nekateri krave so dale le do 2 odstotka več mleka, druge pa celo do 10 odstotkov. Sedaj delajo poskuse, kakšne rezultate bi se dalo doseči, če bi kravam ne... le med molžo, ampak tudi v večernih presledkih od molže do molže. Če bi se poskusi posrečili in če bi bili rezultati ugodni, bi dosegli morebiti možnost, da bi kravo molzli lahko vsaj po enkrat več na dan kot zdaj.

Pod vplivom godbe namolzeno mleko pa ima manj... ščobe kakor navadno mleko. To pomeni, da izloča krava med molžo ob godbi več tekočine kakor trde mlečne snovi.

Ta pojav so si razlagali nekateri tako, da so rekli, da upliva godba bolj na osebo, ki molze, kakor pa na žival, češ da je oseba ob godbi spretnejša.

Slične poskuse so napravili tudi pri kozah in tudi pri teh so opazovali prav take rezultate kot pri kravah.

očitkov. Miru v hiši ni bilo več, tako da je prišlo do ločitve. Turneau je vse te udarce mirno prenašal. Po ločitvi se je sestanil v hotelu, pristal pa je na to, da se z ženo sestane vsak teden. To čudno razmerje je trajalo do novembra lanskega leta, ko je žena moža ustrelila, potem pa šla na policijo, kjer je svoj zločin takoj prijavila. Obsodili so jo na dve leti ječe.

Novi rekordi

Moderna tendenca gre dandanes za rekordi. V čem in kako je rekord dosežen, je postranska stvar, glavno je, da je rekord. Športni rekordi so znana stvar in o pomenu oziroma o brezpomembnosti teh rekordov so ljudje že mnogo pisali. Ampak če je start za rekordi že enkrat tukaj, je treba z njim računati in vzeti stvar kakor je, kakor kakšno bolezen, ki je ni mogoče tajiti, ampak je treba z njo pač računati. Mi vemo, da se dandanes ljudje kosajo v tem, kdo bo snedel v določenem času več cmokov ali popil večjo količino pijače — vse to so rekordi. Mi vemo, da hočejo postaviti rekord v zbiranju praznih škatlic za žveplenke in kar še takih podobnih stvari pada ljudem v glavo.

In kdor take stvari pozna, se ne bo prav nič čudil, če bere, da so v Ameriki prišli policaji na nekem družabnem sestanku na kuriozno idejo, da tekmujejo, kdo bo pojedel v določenem času največ klobasic. Pri tej tekmi je dosegel zaježeni rekord neki Christopher, ki je pojedel v 34 minutah 64 parov klobasic. To je rekord, ki ga ne doseže zlepa niti najbolj lačen ljubljanski študent. Za nameček pa je pojedel slavni zmagovalček nad klobasicami še 2 čebuli s kruhom in veliko porcijo fižola zabeljenega z obilo masti. Dva dni kasneje je moral sicer nastopiti dopust radi bolezn, ampak rekord je le imel. — Gospodična Ema Lee, 18letno dekle, si je pa priborila druge vrste rekord. Stavila je namreč, da bo nepretrgoma poslušala radio 80 ur. Stavilo je dobila in s stavo vred je tudi dosegla rekord v poslušanju radia, ker je imela obešen poslušalnik okoli glave celih 84 ur. Če je pa odšla po svoji dobljeni stavi in po svojem doseženem rekordu tudi na bolniški dopust, kakor njen »rekordnik« tovariš Christopher, tega zgodovina ne pove.

Velika tožba za milijarde

Rodbina knezov iz rodu Stirbey je igrala in še igra v zgodovini Romunije veliko vlogo.

Prince Jurij Stirbey, čegar oče Demeter je igral v bojih za osvoboditev Romunije veliko vlogo, si je pridobil leta 1880. francosko državljanstvo, potem ko je bil že v svoji domovini vojni minister, predsednik parlamenta in minister za zunanje zadeve.

Neizmerno bogastvo rodovine mu je omogočilo, da si je kupil v Parizu krasno palačo, v Beconu slajen grad, v Royanu lepo vilo, v Nizzi pa palačo ob najlepši cesti »Promenade des Anglais«. Vsa ta svoja bivališča je opremil z velikimi umetnostnimi zakladi.

Leta 1895. se je 65-letni knez oženil z vdovo bivšega finančnega ministra pod Napoleonom III., z gospo Fouldovo. Zakon pa je ostal brez otrok, zato pa je vzel za svoje obe hčeri svoje soproge, namreč markizo de Grasse in še danes živečo gospodično Fouldovo. Leta 1925. je knez umrl, njegova žena pa že prej. Testament je določal kot glavni dedinji že omenjeni hčeri.

Kmalu po knezovi smrti pa se je pojavil pred izvršilci testamenta v Parizu ne več mlad mož, ki se je izdajal za profesorja Schütte-ja iz Draždan. Ta je trdil, da je pravi sin pokojnega kneza in kot dokaz za svojo trditve je pokazal pravi krstni list grško-pravoslavne cerkve na Dunaju, glasom katerega se je on rodil leta 1853. kot sin kneza Jurija Stirbeja in kamornice Alojzije Schütte iz Hannovera, ki je bila uslužbena pri kneževi materi Elizabeti. Poleg tega se je izkazal s pismi, ki jih je pisal knez njegovi materi, iz katerih je razvidno, da je knez mlado mater stalno podpiral z rednimi prispevki in da ji je tudi sicer z nasveti in dejanskim opomogel. O otroku pa ni v pismih niti besedice.

Obe pohčertene hčerke kneza Stirbeja, ki so nastopile dedščino takoj po smrti svojega očeta, sta označili Schütte-ja seveda takoj kot navadnega sleparja. Francoska justica pa je bila drugačnega mišljenja in je velik del zapuščine sekvestrirala in postavila pod sodno nadzorstvo.

Rešitev zadeve pa je otežkočena še s tem, da je profesor Schütte leta 1927. umrl, a njegovi trije sinovi, ki stanujejo v Londonu, Berlinu in v Chemnitz-u, tožijo naprej, pomagajo jim pa denarno jako močan denarni konzorcij.

V Parizu pa zastopa dediče po nezakonskem otroku bivši socialistični poslanec Moutet, eden najsijajnejših advokatov. Razsodba bo pa izrečena te dni.

Harmonika je najbolj priljubljena

Neki francoski list je nedavno priredil anketo o tem, kateri glasbeni inštrument je med ljudstvom najbolj priljubljen. Rezultat ankete je bil velezanimiv. Mi smatramo navadno, da je najbolj priljubljen inštrument klavir ali pa gosli. Temu pa ni tako, vsaj na Francoskem ne, in bržkone tudi pri nas ne. Anketa je namreč dokazala, da je — vsaj na Francoskem — najbolj priljubljen inštrument harmonika! Za harmoniko se je izjavila večina francoskih bralcev. Harmoniki pa slede sledeči inštrumenti: gosli, čelo, kitara, lovski rog in saksofon. Klavir je torej, kakor kaže, prav malo popularen.

Interesne sfere za zvočne filme

V Parizu je te dni zborovala konferenca zastopnikov tvornic za izdelavo zvočnih filmov. — Uspeh konference je bil ta, da so podpisali pogodbo med zastopniki nemške in ameriške industrije zvočnih filmov, kjer so se dogovorili, da bodo izmenjevali svoje patente za izpopolnitev filmov, glede prodaje in izposojanja zvočnih filmov pa so si razdelili cel svet v tri skupine.

Po tem dogovoru spadajo severna, srednja in jugovzhodna Evropa v interesno sfero nemških fabrik.

Posebno rezervirano ozemlje so si izgovorili Amerikanci.

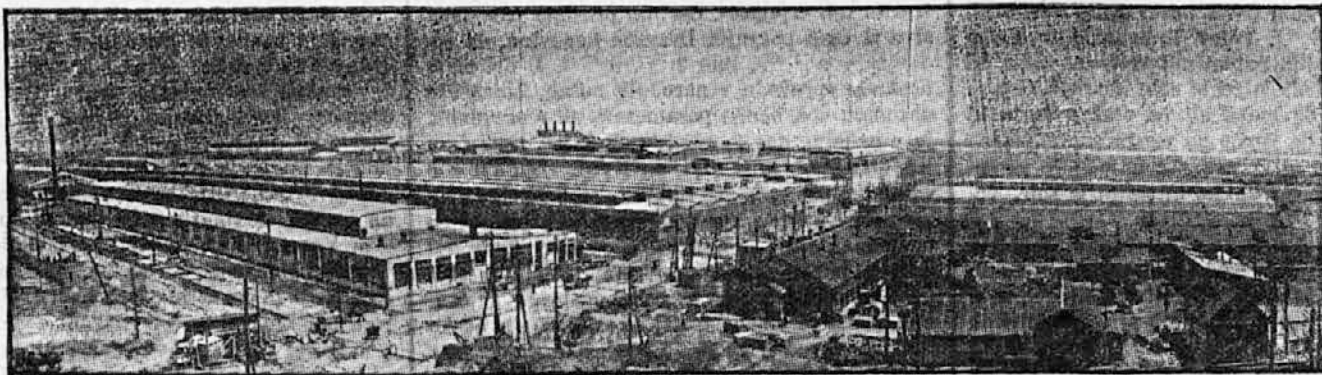
V vseh drugih deželah pa vlada svobodna konkurenca. Za nemško filmsko industrijo ostane odprti ameriški trg in obratno.

Pogodbo so sklenili za 15 let. Pogodba pa še ni popolnoma izdelana, ampak je to, kar so podpisali, le neka predpogodba. Za ameriške izdelovalce aparatov za zvočne filme so podpisali pogodbo zastopniki tvrdke »Western-electric« in zastopniki tvrdke »Electrical-reserve-corporation«. Oba koncerna sta po posebnih pogodbah že itak tesno zvezana med seboj. Pa tudi tvrdka »General Talking« igra pri pogodbi veliko vlogo.

Tudi evropska industrija zvočnih filmov je nastopala kot sklenjena skupina. Firma »Tobis« razpolaga z važnimi patenti. Velik vpliv pa imajo na produkciji zvočnih filmov tudi tvrdke Siemens & Halske in AEG (splošna električna družba), ki so tesno zvezane z ameriško »General Electric«. S temi tvrdkami pa je zopet v tesni zvezi francoska skupina »Gaumont«.

Od teh pogodb pričakuje Nemčija velik dvig svoje produkcije zvočnih filmov.

Širite „Jugoslovana“!

Največja tvornica za izdelavo traktorjev in poljedelskih strojev v Rusiji. Tvornica izdeluje na leto do 50.000 traktorjev.

Alan Hynd:

Dvojni umor na visoki železnici

Ta umor spada med najgrozovitejše in najbolj zverinske zločine, ki jih je doživel Newyork. Zasluga kriminalne policije je, da je bil umor razkrit v vsej celoti in da so bili zločinci prijati.

Mračen dopoldan, začetkom oktobra 1923. V Westend banki, na 86. cesti, na vogalu 20. avenije v Brocklinu sta stala dva mlada moža pri pultu. V enakomernem toku so prihajale in odhajale stranke, da dvignejo ali vplačajo denar. Številni blagajniki, v katerih spretnih rokah so šumeli novi bankovci, so bili preveč zatopljeni v svoje posle, da bi opazili oba moža, čeprav je bil njihov razgovor, ker se je vršil le šepetaje, za ostrga opazovalca sumljiv. In v resnici je bil ta razgovor izhodišče za zločin, ki je vzbudil vsled svoje drznosti in nečlovečnosti ogorčenje in osuplost celo v tem mestu, ki je bilo sicer vajeno na najhujše grozote. Pogovor pa se je vršil tako, kakor sledi:

— Povej Tony, ti si vendar delal preje v tej banki. Kako spravljajo tukaj denar proč?

— Ah, imajo par blagajniških uslužbencev ki nosijo denar v »Irving Bank Columbia Trust Company«.

— Zakaj ga nosijo tja?

— Ker spravlja tam ves svoj denar We-

stend banka.

— No lepo. Že razumem. Kdo pa opravlja ta pota?

Imajo nekega starega dečka Barlowa, ki je bil preje policijski stražnik in pa nekega nepridiprava Laughlina.

— Ti imaš voz, Tony?

— D-a-a. Imam neko kureto pred vratmi.

— Ali nosijo mnogo denarja od tu?

— Da, čisto lepo vsoto. Včasih 50.000, včasih tudi stotisoč. Povej no Joe, zakaj bi tako hitro rad vse to zvedel?

— Oh, moj Bog! Samo tako bi rad vedel.

Oba sta potem odšla na cesto in stopila v Tonyjev avto. Voz se je ril skozi silen promet ulic, križal Eastriver na Manhattane in nadaljeval svojo pot proti severu k Bronxu, kjer se je ustavil pred neko iz rdeče opeke zgrajeno letno hišico. Tony in njegov spremljevalec sta izstopila.

— Halo Joe! je glasno zadonel pozdrav iz ust več mož, ko sta stopila v hišo.

— Halo ljudje, je odgovoril Joe. — Mislim, da vi poznate mojega prijatelja Tonyja? Ali ne? Preje je bil v Westend-banki in ravnokar mi je povedal, kam spravljajo mačka.

Baš v tem trenutku je vstopil še neki plavolasec. — Halo fantje!

— Halo, Whitey! je dejal Joe, čegar brat je bil novodošlec. — Moj prijatelj Tony bo nam tu vse povedal, kar moramo vedeti o Westend-banki.

— Hm, kaj pa prav za prav tiči za vsem tem? je vprašal Tony.

Nekdo je tedaj planil pokonci in pritisnil Tonyju revolver na rebra.

— Tisti maček nas nekaj zanima, ki ga blagajniški uslužbenci nosijo iz banke, in ti boš tako dober in nam ljubeznivo izdal, kdaj da zapuste bančno poslopje in kam gredo. Če ne boš sedaj lepo poslušno odprl ust, ne boš nikdar imel več prilike še kdaj odpreti ust. Ali si razumel?

Pet tednov je minilo. Bilo je dne 13. novembra zvečer. William Barlow, 64 let star, preje sergent pri njujorški policiji, sedaj blagajniški sluga pri Westend-banki, je sedel udobno v naslonjaču v svojem majhnem domu v Brocklinu. Čisto je bil zatopljen v svoj časopis, ki je poročal o drznem roparskem napadu na Morgana Morrisona, blagajničarja velikega podjetja Ward Baking Company v Brocklinu. Trije roparji so mu vzeli ves denar za plače, v vsem 18.000 dolarjev.

Naslednji dan ob 9:30 sta vstopila Barlow in njegov spremljevalec William Laughlin, okoli trideset let star bivši vojak svetovne vojne, v pisarno blagajnika Westend-banke.

— Danes morata biti še prav posebno oprezna, jima je dejal blagajnik. — V zadnjem času je bilo vse polno napadov na blagajniške sluge in ta stvar pri Ward Companyji zelo smrdi.

Laughlin in Barlow sta se nasmehnila. Z desnico sta s zelo pomenljivo kretnjo segla v zadnji žep, kjer sta imela svoje samokrese.

Blagajnik jima je nato naštel 43.607 dolarjev v lepo urejenih zavojčkih. Laughlin je vzel denar in ga zavil v star časopis. Vse skupaj je potem vtaknil v že zelo obrabljeno voščeno platno, da je bil zavoj na las podoben zavoju, v katerem nosijo roko-delci svoje orodje. Barlow pa je svojo denarno aktovko napolnil s časopisnim papirjem, da bi se mislilo, da nosi denar. Ta knif so uporabljali že več mesecev in upali so, da se bo v slučaju napada na slugo posrečil.

Nato sta oba zapustila banko. Barlow je šel kakih sedem metrov naprej. V banki so mislili, da bo na ta način mogel Laughlin streljati na vsakogar, ki bi napadel Barlowa.

Vedno v tej razdalji sta odšla oba h postaji visoke železnice v 86. ulici. Vstopila sta v vlak in se vsedla vsak na drug konec kupeja, kakor da se sploh ne bi poznala. Postaja, na kateri sta običajno izstopila, je bila na križišču 45. ulice z New Utrecht-avenijo. Od te postaje sta nato hodila peš v Irving Bank Columbia Trust Company, ki se je nahajala na križišču s 35. ulico.

Tik, predno je prišel vlak na kolodvor, sta vstopila v vlak tudi dva mlada moža. Eden visok, a drugi čokot, ki sta izstopila iz zaprtega, s kostanjevo barvo prelakirane avtomobila, ki je čakal že nekaj časa pred stopniščem, ki je vodilo h postaji visoke železnice. Oba sta se splazila po stopnicah navzgor in se skрила v čakalnici. (Dalje prihodnjič.)

Nov pravilnik o trošarini

Na osnovi člena 73. zakona o trošarini je finančni minister predpisal in objavil pravilnik za izvršitev tega zakona. Pravilnik je zelo obsežen in podrobno obravnava predmete, ki so podvrženi trošarini od začetka njih proizvodnje pa do časa, ko se stavijo v promet in vporabijo. Trošarina se ne plača za predmete, ki so namenjeni za neposredno uporabo kralju, kraljici ali prestolonasledniku, bodisi da so domačega ali inozemskega izvora. Dalje se ne plača trošarina za predmete, namenjene za neposredno uporabo diplomatskim zastopnikom na našem dvoru; predmete, izdelane v inozemstvu, če se pošljejo skozi našo državo, in na predmete, ki se neocarinjeni vračajo v inozemstvo; dalje na predmete domače proizvodnje, ki se izvažajo v inozemstvo in na predmete za naučne vrhne.

Noben predmet, ki ni podvržen trošarini, se ne sme pustiti v prost promet in porabiti, če ni zanj plačana trošarina. Trošarino je treba plačati tudi na predmete, ki se trošijo v samih tovarnah. Pri plačilu trošarine se ne more dati popusta, niti se ne more plačilo odložiti.

Velike tovarne in velika podjetja plačujejo trošarino vsakih 15 dni, vsak mesec, vsaka dva ali vsake tri mesece, kakor se posebej dogovori s finančnim ministrstvom. Pivovarne plačujejo trošarino na 6 mesecev. Na predmete, ki se uvažajo iz inozemstva, se plača trošarina pri uvozu, oziroma pri carinjenju. Na predmete, ki se izdelajo doma, se plača trošarina pri davčnih uradah. Po posebnem odobrenju pa se lahko plača po poštni hranilnici. Trošarina se lahko tudi ekskutivno izterja. V Jugoslaviji sme proizvajati trošarinske predmete vsakod, razen malih trgovcev, branjevcov, gostilničarjev in kavararjev, ki ne smejo proizvajati pijač, ako nimajo posebnih delavnic, popolnoma ločenih od lokalov za njihov gostilniški ali kavarniški obrat. Prepovedano je ustanavljati tovarne za špirit za dobo deset let, izjemni v Srbiji, Crni gori, Dalmaciji in Sloveniji. Tudi zgradba tovarna za kvas je prepovedana za 6 let v vsaj državi.

Drugi, posebni del pravilnika govori o višini trošarinskih postavk za posamezne predmete. Tako se plača trošarina: na sladkor iz repe ali iz sladkornega trsa, rafiniran ali sirov 500 Din za 100 kg, na kavo 400 Din od 100 kg. Na pivo se je določila trošarina s posebnim pravilnikom od 12. julija 1929; za vino znaša trošarina 100 Din za 100 litrov; pod vinomc

je razumeti samo vino iz grozdja, če je prevrelo. Vinski mošt se ne smatra za vino, dokler ne prevre, toda najkasneje do 20. novembra. Če ima vino več ko 18 alk. stopinj, se smatra za špirit in se plačuje zanj trošarina po hektoliterskih stopnjah kakor za alkohol. Trošarina za vina se plačuje, ko se stavijo v promet ali v porabo, plačati pa jo mora prejemnik vina, na ekstrakte, esence in eterična olja z alkoholom, neglede kako se uporabljajo: 3000 Din za 100 kg; na električno razsvetljavo: na svetilke mesečno 10 Din, neglede na to, koliko časa se uporabljajo; na žarnice preko 10 do 12 sveč je treba plačati enkrat za vselej po 5 Din, na žarnice preko 32 sveč se plača 0-20 Din za vsako normalno svečo; na žarnice preko 15 do 40 vatov se plača enkratna trošarina 5 Din, na žarnice od 40 do 100 vatov se plača enkrat za vselej po 0-20 Din za vsak wat, a preko 100 vatov enkrat za vselej po 0-40 Din za vsak wat. Obične ne plačajo trošarine na žarnice in svetilke, ki služijo razsvetljavi kraja, ako so žarnice nabavljene neposredno iz tujine ali od domače tovarne. Takih žarnic obične ne smejo prodajati, a tudi ne uporabljati za druge namene. Kdor želi uporabljati svetilko za razsvetljavo, mora 24 ur prej pisмено javiti pristojnemu oddelku finančne kontrole in plačati pristojbino. Vsak nadaljnji mesec je treba plačati to trošarino 24 ur pred potekom meseca.

Na plin za razsvetljavo se plačuje na trošarini 0-20 Din od kubičnega metra. Ista trošarina se plača, tudi če je plin namenjen za kurjavo ali za pogon motorjev. Obične ne plačajo trošarine na plin, ki se uporablja izključno za razsvetljavo kraja. Na špirit (alkohol) se plača, če se prideluje v poljedelskih tvornicah špirita po 20 Din od hl stopnje, a po 23 Din, če se prideluje v industrijskih tovarnah špirita. Prav toliko se plača za špirit iz inozemstva. Na kvas se plača 4 Din od kg neglede na to, ali se proizvaja skupaj z drugimi fabrikati, ali sam. Na žganje se plača 14 Din za hl stopnje. Pri uvoženem žganju se plača ista trošarina poleg carine. Za žganje se smatra destilat iz sadja. Izdelovanje žganja iz drugih tvarin je prepovedano. Proizvajanje alkohola iz drugih stvari je dovoljeno samo v tovarnah špirita. Na očetno kiselino, pripravljeno iz lesa, se plača po 4 Din od 1 stopnje jakosti. Jakost določajo carinarne oziroma finančne kontrole. Na bencin se plača trošarina 300 Din za 100 kg.

Gospodarske vesti

× Zaradi krize v železniški industriji bo ustavila zaenkrat Prva železarska in železarska zadruga v Krogi za en teden svoj obrat.

× Paroplovne zveze med Sušakom in Španijo. 1. avgusta se bo otvorila direktna paroplovna zveza med Sušakom in španskimi lukami. Vsa-kih 15 dni bo odplul iz Sušaka parnik paroplovne družbe »Oceanica« proti jugozapadu in redno obiskal sledeče luke: Split, Gruz, Barcelona in Alicante. »Oceanica« bo v svrhu rednega vzdrževanja te nove plovne proge prejela od države 6 milijonov Din subvencije.

× Nova tovarna steklovine v Jugoslaviji. Francoska tovarna Scu Gobin, ki poseduje filijalna podjetja skoro v vseh evropskih državah, namerava tudi v naši državi osnovati podružno tovarno. Podjetje bo izdelovalo predvsem strojno steklo za šipe na oknih.

× Češkoslovaška industrija piva v mesecu maju. V maju je obratovalo na Češkoslovaškem 444 pivovarne. Producirale so 1.011.000 hl piva v primeri z 948.000 hl v aprilu. Od te proizvodnje je bilo porabljenih doma 900.000 hl, 21.000 hl pa so ga izvozili.

× Madžarske novčnice po 5 pengö pridejo izven prometa. Novčnice madžarske narodne banke po 5 pengö, ki nosijo datum 1. avg. 1928, se sprejemajo kot zakonito plačilno sredstvo samo še do 31. decembra t. l. Od tega termina pa do 31. decembra 1933 jih bo prejela samo Madžarska narodna banka.

× Prva bilanca Adam Opel d. d. Znana nemška avtomobilska tovarna Adam Opel, d. d., Rüsselheim, ki se nahaja pod kontrolo ameriške General Motors, je zaključila svojo prvo bilanco z gubo 2-368 milj. mark.

Dobave

Dne 4. avgusta t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbo v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave raznih strojev. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omejenem oddelku.)

Borzna poročila

dne 25. julija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 25. jul. Amsterdam 22-69, Berlin 13-4475-13-4775, Bruselj 7-8828, Budimpešta 9-8850, Curih 1095-90, Dunaj 7-9522-7-9822, London 273-95-274-75, Newyork 56-165-56-365, Pariz 221-84, Praga 166-78-167-58, Trst 294-28 do 296-28.

Zagreb, 25. jul. Amsterdam 22-69 bl., Dunaj 7-95-22-7-98-22, Berlin 13-4475-13-4775, Bruselj 7-88-28-7-91-28, Budimpešta 987-990, Milan 294-211-296-211, London 273-95-274-75, Newyork ček 56-165-56-365, Pariz 220-84-222-84, Praga 166-78-167-58, Curih 1094-40-1097-40.

Beograd, 25. julija. Amsterdam 22-66-22-72, Berlin 13-4475-13-4775, Dunaj 7-95-22-7-98-22, Bruselj 7-86-78-7-89-78, Curih 1094-40-1097-40, London 273-95-274-75, Milan 294-10-296-10, Newyork 56-1650-56-3650, Pariz 220-84-222-84, Praga 166-78-167-58, Stockholm 15-1416 do 15-1816.

Dunaj, 25. julija. Berlin 168-86, Amsterdam 284-72, Kopenhagen 189-50, Stockholm 190-10, Newyork 707-40, London 34-42, Pariz 27-825,

Beograd 12-55, Budimpešta 124-02, Bukarešta 4-2075, Varšava 79-345, Sofija 5-1263, Milan 37-05, Curih 137-49.

Curih, 25. jul. Beograd 9-125, Pariz 20-245, London 25-03725, Newyork 514-475, Bruselj 71-925, Milan 26-95, Madrid 59, Amsterdam 207, Berlin 122-85, Dunaj 72-71, Sofija 3-735, Praga 15-255, Varšava 57-70, Budimpešta 90-215.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 25. julija. Drž. papirji: 7% inv. pos. 87-75-89, voj. škoda 440-25-440-50 (440-50), voj. škoda avg. 440-441 (441), sept. 441 bl., dec. 440-25-440-50 (441), 4% agr. obv. 54-75 do 55-50, 7% Bler. pos. 87-50-87-875 (87-50), 8% Bler. pos. 97-50-98-50, 7% pos. hipot. 86-86-75 (86-50). — Banke: Hrvatska 50 d., Prastredion 905-910, Udružena 190-192, Ljublj. kreditna 122 d., Narodna banka 8250-8275. — Industrije: Sečera Osijek 320-330, Trboveljska 402-408, Slavonija 200-210, Vevče 125 d.

Beograd, 25. jul. 7% invest. pos. 91-92, 4% agrar. obv. 56-57, 7% drž. Hipot. b. 89 do 98-75 (3000 dolarjev), 7% Bler 90 b., 8% Bler 100-50 bl., 6% Begluške bv. 75 d., Rdeči križ 54-56, Vojna škoda 453-50-455 (398 komadov), ultimo avg. 456-456-50.

Dunaj, 24. jul. Bankverein 18, Kreditni zavod 47-40, Dunav-Sava-Adria 12-20, Prioritete 92, Ruše 35-25, Trbovlje 50.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu. New York, 25. jul. 8% Bler 97-97-50, 7% Bler 86-75-87-50, 7% Hipot. b. 85-85-50.

London, 25. jul. 7% Bler 86-75-87-50.

Žitna tržišča.

Ljubljana, 25. jul. Tendence čvrsta, zaključki: 2 vagona pšenice, 4 vagoni koruze. — Pšenica: nova bačka, 80/81 kg 235-237-50, nova bačka, 79/80 kg 222-50-225, nova bačka, 78/79 kilogramov 220-222-50. — Korusa: bačka 165-167-50. — Ječmen: novi spomladanski, 69/70 kg 165-167-50, novi ozimni, 68/67 kg 155 do 157-50. — Oves: novi baranjske provenience 205-210. — Rž: nova bačka, 72 kg 162-50-165. — Moka: bačka nularica, stara 405-410, bačka nularica, nova 395-400.

Novi Sad, 25. jul. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 66% vagona, oves 1 vagon, koruza 77 vagonov, moka 3 vagoni, otrobi 10 vagonov.

Sombor, 25. jul. Pšenica: bačka, 79/80 kg 180-185, slav. 78/79 kg 171-50-172-50, sremska 78/79 kg 170-175, ban. Tisa šlep 80 kg 185 do 190, ban. Bega šlep 79 kg 182-50-187-50, ban. Bega kanal 79/80 kg 180-185. — Oves: bački, sremski 150-155. — Rž: bačka nova 100-110. — Ječmen: bački, sremski 64/65 kg 107-50 do 112-50, bački, sremski, letni 69/70 kg 130-135, baranski 70 kg 135-140. — Korusa: bačka 122-50-127-50, bačka, ladja Dunav, avgust 125 do 130. — Moka: bačka št. 8 100-105, ostala neizpremenjena. — Otrobi: pšen. bački 85 do 90. — Tendence: neizpremenjena. Promet: 450 vagonov.

Budimpešta, 25. jul. Tendence slaba, promet živahen. Pšenica: okt. 19-65-19-88 (19-85 do 19-86), marec 21-45-21-64 (21-60-21-61), maj 22-10. — Rž: 12-65-12-94 (12-81-12-82), marec 13-95-14-20 (14-07-14-10). — Korusa: julij 16-50-16-90 (16-70-16-72), avgust 15-95-16-44 (16-42-16-44), tra. avg. 13-95-14 (13-90-14).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendence nespremenjena, brez prometa.

Sport

Tekme za savezni pokal.

Nasprotnik Ilirije v I. kolu tekmovalja za pokal J. N. S. Gradjanski (Karlovac) je Ilirija brzojavno sporočil, da odstopa od tekme in pripušča Iliriji zmago par forfait. Glede prošnje Haška in Gradjanskega (Zagreb) je J. N. S. rešil, da zgubita tekmi par forfaitin da prideta njuna nasprotnika Marsonija oziroma Slavija brez tekme v II. kolo. Vršni se torej edino te tekma Maribor-Primorje v Mariboru in sicer glasom propozicij točke 11 d na igrišču Maribora.

Plavalno prvenstvo L. P. P.

Sobota ob 9. uri: 1. 100 m prosto juniorji: 1. predtek: Tuma (P), Divjak (I), Vilfan (P), Fritsch (I), Jamnik (I), Kandič (P); 2. predtek: Maier (P), Lavrenčič (I), Jandl (P), Kodre (I), Zirovnik (I), Lunder (P).

2. 100 m prosto seniorke: 1. predtek: Otruba (P), Treo (P), Bradač (I), Hock (P), Feltich (I), Lampret (I); 2. predtek: Wohlfart (I), Jenko (I), Zalokar (I), Aplenc (P), Prekuh (P).

3. 200 m prsno seniorji: 1. predtek: Kolar (P), Mikšič (P), Kramar (I), Bleiweis M. (P), Bradač (I), Grile (I); 2. predtek: Justin (P), Volkar (I), Liška (I), Ogrin (P), Sever (I), Menardi (P).

4. 100 m prsno juniorji: 1. predtek: Čadež (I), Stegnar (I), Kurbas (P), Zebre (P), Dolenec (P), Skrbušek (I); 2. predtek: Kukovec A. (P), Šturm (P), Bervar V. (P), Tavčar (I), Jamnik (I).

5. 100 m prsno seniorke: 1. predtek: Kler (P), Rojina (I), Kušelj (I), Skulj (I), Prekuh (P), Nowy (P); 2. predtek: Sever P. (I), Aplenc (P), Otruba (P), Wohlfart (I), Treo (P).

6. 100 m prosto seniorji: 1. predtek: Dolhar (I), Kolar (P), Drušković (P), Jenko (I), Otruba (I), Tuma O. (P); 2. predtek: Lampret (I), Erbežnik (P), Turnšek (I), Katavič (P), Payer (I), Gabršek (P).

7. 400 m prosto seniorke finale: Jerina (P), Antosiewicz (P), Jenko I. (P), Prekuh F. (P), Medved (P), Košak (I), Bončar (I), Ogrin (P). 8. skoki juniorke finale: Dovč (I), Hock (P), Germek (P), Feltich (I), Wohlfart (I).

9. Wat rpolo: Ilirija I. : Primorje I.

Sobota ob 15. uri.

1. 50 m prosto juniorji finale; 2. 50 m prosto juniorke finale; 3. 100 m hrbtno seniorji finale; 4. 200 m prsno seniorke finale; 5. 100 m prsno juniorji finale; 6. 100 m hrbtno juniorji finale: Maier (P), Šturm (P), Vilfan (P), Sušteršič (I), Tavčar R. (I), Lavrenčič (I), Zirovnik (I), Tuma (P); 7. 4 x 100m prosto seniorke finale: Primorje II, Ilirija I, Primorje I, Ilirija III, Ilirija II, Primorje III; 8. 4 x 200 m prosto seniorji finale: Ilirija in Primorje po 3 štafete; 9. skoki juniorji finale, Pollak (I), Skrbušek (I), Longyka (I), Priboršek (I), Ziberl (I), Živec (P). 10. waterpolo: Ilirija I. : Primorje II.

Prvenstvo LPP malodane onemogočeno v kopališču Ilirije

V petek bi se moralo pričeti na kopališču SK Ilirije plavalno prvenstvo LPP. Plavalci obeh klubov so bili že pripravljeni za nastop.

Mag. št. 32943/29

ref. IX.

Razpis

Občinska uprava mesta Ljubljana razpisuje

oddajo težaških in zidarskih del za popravo opornih in ograjnih zidov, poti in ograj

na ljubljanskem gradu. Navodila in razpisni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II. v času uradnih ur od ponedeljka, dne 28. julija 1930 naprej.

Ponudbe je vložiti do dne 4. avgusta 1930 istotam.

Mestno načelstvo v Ljubljani

dne 22. julija 1930

Štev. 24083/30 ref. IX.

Razpis

Občinska uprava ljubljanskega razpisuje

oddajo tlakovanja v Pražakovi ulici

v sektorju med Cigaletovo ulico in Dunajsko cesto, ki naj bo napravljeno iz betona.

Pravilno opremljene oferte je treba vložiti v soboto, dne 2. avgusta 1930 do 11. ure dopoldne v mestnem gradbenem uradu, Kreslija; tamkaj se tudi dobi od ponedeljka, dne 28. julija 1930 dalje zadevni razpisni pripomočki.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 24. julija 1930

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

TURJASKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

VSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 1414/1.

Razglas.

V zavod za slepo deco v Kočevju se sprejemajo v začetku šolskega leta 1930/31 slepi otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov.

Pogoji za sprejem:

1. da je otrok popolnoma ali toliko slep, da ni sposoben za obiskovanje normalne osnovne šole;
2. primerna telesna in duševna zmožnost. — (Od sprejema so brezpogojno izključeni slabovidni, gluho-slihi, v božastni otroci, potem taki, ki so neozdravljivo bolni ali imajo pretežke telesne hibe, izjemni slepote);
3. izpolnjeno sedmo leto starosti;
4. gojenci, katerih roditelji so zmožni plačevanja, morajo prispevati zavodu za oskrbo primerno preskrbovalnino, katere višino določi kraljevska banska uprava Dravske banovine. — Če je dokazano ubožstvo, se preskrbina lahko zniža ali pa popolnoma izpregleda.

Gojenci dobivajo vso oskrbo v zavodu, vendar jih pa morajo oni, ki so jih dolžni preživljati, oskrbeti z obleko, obuvalom in perilom. S seboj v zavod morajo prinesiti sledeče potrebščine, ki morajo biti v dobrem stanju in zaznamovane, in sicer: 2 vrhni obleki, klobuk ali čepico, zimsko suknjo, 2 para čevljev, copate, 4 srajce, 4 spodnje hlače, 4 pare nogavic, 6 žepnih robcev, ščetko za zobe, krtačo za obleko in čevlje ter po možnosti dežnik; dekle pa: 2 vrhni obleki, klobuk (čepico ali ruto), zimsko jopo ali plašč, 2 para čevljev, copate, 4 srajce, 4 hlače, 2 spodnji krili, 2 naprsni jopici, 2 predpasnika, 4 pare nogavic, 6 žepnih robcev, ščetko za zobe, krtačo za čevlje in obleko ter po možnosti dežnik.

Prošnje za sprejem gojencev v zavod je treba vložiti do

dne 15. avgusta 1930.

pri VI. oddelku kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani.

Prošnji je priložiti sledeče listine:

1. rojstni in krstni list;
2. domovnico;
3. zdravniško spričevalo uradnega (to je sreskega ali okrožnega zdravnika), v katerem naj bo navedena stopnja, vzrok in posledice slepote in izjava glede splošnega fizičnega in duševnega stanja, dalje da otrok zaradi slepote ni sposoben za obiskovanje normalne osnovne šole;
4. morebitno šolsko spričevalo, če je otrok že obiskoval kako šolo;
5. potrdilo o cepljenih kozah;
6. ubožno spričevalo, ako so roditelji ubožni, ako pa niso ubožni, pismo, s katerim se zavežejo, da bodo redno plačevali preskrbovalnino, ki jo določi kraljevska banska uprava;
7. potrdilo pristojnega davčnega urada o višini davkov, ki jih starši plačujejo;
8. družinski izkaz, izstavljen od župnega urada.

Prošnja je po členu 44. zakona o zaščiti dece

in mladine koleka prosta, ako je ubožnost dokazana z ubožnim spričevalom; ravnotako so dolžne pristojne oblasti po navedenem zakonu izstaviti vse potrebne listine (priloge) brezplačno in koleka prosto.

V Ljubljani, dne 18. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.
Pomočnik baa: dr. Pirkmajer I. r.

V. No. 4432.

3—1

Razglas o licitaciji

Kraljevska banska uprava razpisuje na podstavu člena 86. do 98. zakona o državnem računovodstvu ter vseh njegovih poznejših dopolnitev in sprememb s skrajšanim rokom 15 dni

I. javno pismeno licitacijo

za oddajo gradbenih del za ureditev cestišča z dvojno prevlakom s katranom oziroma z asfaltom na sledečih banovinskih cestah I. reda:

I. Pesnica—Sv. Lenart km 0,0 do 5,5,
II. Vojnik—Dobrna km 6 do 8,
III. Celje—Laško v predelu skozi toplice mesta Laško,

IV. Celje—Rogatec v predelu skozi zdravilišče v Rogški Slatini.

Pri tem pride do oddaje:

ad I. ca. 26,587 m² s proračunjenimi stroški Din 1.110.919,90.

ad II. ca. 7600 m² s proračunjenimi stroški Din 367.400,—

ad III. ca. 8189 m² s proračunjenimi stroški Din 450.395,—

ad IV. ca. 6031 m² z delnim polaganjem kook v izmeri 517 m² s proračunjenimi stroški Din 634.623,55.

Predvidena je pri vseh od I. do IV. navedenih cestah dvojna površinska prevlaka in sicer prva s katranom s pridatkom mesalita ali asfalta, druga s prameksom.

Kraljevska banska uprava je pa upravičena, ako se izkaže potreba, v posameznih oddelkih oddane proge uporabiti tudi kak jačji sistem, oziroma primerno spremeniti sedaj predvideni način površinske obravnave.

Načrti, proračuni, splošni in posebni pogoji so reflektantom na vpogled med uradnimi urami v I. odseku tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, ter se lahko istotam kupijo po nabavni ceni.

Ponudniki lahko reflektirajo na vsa od I. do IV. navedena dela, ponudijo pa lahko tudi za posamezne od I. do IV. naštetih cest. V vsakem slučaju pa se mora za vsako progo predložiti ločeno offerto v obliki popusta na enotne cene vsakega posameznega uradnega proračuna.

Licitacija se bo vršila pri I. odseku tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Turjaški trg 1,

v ponedeljek dne 11. avgusta 1930. ob enajstih dopoldne.

S 100 Din kolekovane ponudbe je predložiti določenega dne med 10. in 11. uro v roke predsednika licitacijske komisije in sicer v zapечатni kuverti z zunanjo oznako »Ponudba za ureditev cestišča z dvojno površinsko prevlakom na banovinski cesti..... ponudnika I. I.«. Pozneje došle ponudbe se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje ter mora položiti kavcijo, katere znaša ad I.: 106.000 Din, ad II.: 37.000 Din, ad III.: 46.000 Din, ad IV.: 64.000 Din za jugoslovanske, odnosno 212.000 Din, 74.000 Din, 92.000 Din in 128.000 Din za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti pri banovinskih blagajni v Ljubljani, Erjavčeva cesta 13 in sicer bodisi v gotovini, ali v državnih vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih izdanih po državnem računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka B »pogodbe in nabave«. O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico, ki jo mora z vročitvijo ponudbe predložiti predsedniku licitacijske komisije.

Obenem se mora vsak ponudnik izkazati z uverjenjem ministrstva za zgradbe, da se sme udeleževati javnih licitacij, in s potrdilom opremljenim s kolkom za 20 Din, da je plačal davke do vstetega tekočega četrtletja; pooblaščenca pa morajo predložiti poleg pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Kraljevska banska uprava si pridržuje pravico, obseg razpisanih del po potrebi povečati ali zmanjšati, ne da bi smeli podjetniki zato zahtevati posebno odškodnino, nadalje oddati dela ne glede na višino ponujenih svot, kakor tudi odkleniti vse ponudbe brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

V Ljubljani, dne 25. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E IV 1247/30—10.

1740

Dražbeni oklic.

Dne 24. septembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Skoke, vl. št. 301.

Cenilna vrednost: 37.157.— Din; najmanjši ponudek: 24.771,32 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 21. julija 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 6359/II.

1726—2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 18. avgusta 1930. ob enajstih nabavo:

Instrumentov, tropolnih skel, okroglih bakrenih palic, bakrenih zbiralnic, kabljevih glav, autom. sklepal, zveznih kosov.

Pogoji se dobe pri

Velenje, dne 22. julija 1930.

Direkcija drž. rudnika Velenje.

Štev. 6422/II.

1736—2—1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje na dan 18. avgusta 1930. ob enajstih nabavo:

400 q portland cementa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Velenje, dne 22. julija 1930.

Direkcija drž. rudnika Velenje.

Štev. 2435.

1723

Razpis.

Direkcija šum v Ljubljani razpisuje v državnih in versko-zakladnih gozdih v področju šumske uprave v Boh. Bistrici prodajo 10.770 plm³ v režiji izdelanega mehkega tehnično-porabnega lesa in 81 prm³ mehkih drv.

Ponudbe, pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direktorju šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 1., je vložiti do 26. avgusta 1930. do 11. ure dopoldne pri isti direktorji.

Vsa predmetna pojasnila daje direktorja šum v Ljubljani in šumska uprava v Boh. Bistrici.

Direkcija šum v Ljubljani,
dne 19. julija 1930.

Razpis službe.

Ravnateljstvo Javne borze dela v Ljubljani razpisuje za svojo podružnico v Mariboru uradniško mesto s prejemki po določbah pragmatike uslužbenec ustanov za posredovanje dela. — Zahteva se najmanj srednješolska ali njej enakovredna izobrazba. Prednost imajo oni prošilci, ki so zmožni knjigovodstva. Prošnje s prilogami, kolkovane v smislu določb zakona o taksah, je vlagati do inkl. 12. avgusta 1930. na ravnateljstvo Javne borze dela v Ljubljani.

Javna borza dela v Ljubljani.
Ljubljana, dne 23. junija 1930.

Knjige, časopise, lepake, uradne tiskovine, brošure in drugo izvršuje solidno

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23
Lastna knjigovoznica

39

Toda Desmahis je bil v skrbeh. Ob tej uri je vroče ljubil vse tri ženske, s katerimi se je igral na zaloge in požiral je vse z žgočimi in sladkimi pogledi. Ljubil je Théveninovo radi njene ljubkosti, gibkosti, premišljene umetnosti, pogledov njenih oči in radi njenega glasu, ki je šel do srca; ljubil je Elodijo, ker je čutil, da je prekipevajoče, bogate in radodarne narave; ljubil je Julijano Hasardovo v kljub njenim obledelim lasem, belim trepalnicam, pegasti polti in suhim prsim, ker je bil, kakor tisti Dunois, o katerem govori Voltaire v »Devici«, v svoji plemenitosti vedno pripravljen dati tudi najmanj lepi kak dokaz ljubezni, in to tem bolj, ker se mu je zdelo, da je v tem trenutku najmanj oddana in torej tudi najbolj dostopna. Prost vsake domišljavosti, si ni bil nikdar svest, da bo uslišan, ni bil pa tudi nikdar uverjen, da ne bo uslišan. In tako se je ponujal na slepo srečo. Porabil je ugodno priliko tesnega zblíževanja med igro ter povedal nekoliko nežnih besedi Théveninovi, ki ji to ni bilo neljubo, a ni mogla odgovoriti vpričo ljubosumnih pogledov grajana Janeza Blaža. Še bolj zaljubljen je silil v grajanko Elodijo, o kateri je vedel, da ima zvezo z Gamelinom, toda ni imel tako velikih zahtev, da bi hotel njeno srce sam zase. Elodija ga ni mogla ljubiti, toda po njeni sodbi je bil lep in ni se ji popolnoma posrečilo, da bi mu to prikrila. Šlednjič

je svoje najbolj goreče želje zaupal ušesom grajanke Hasardove: odgovorila je nanje z izrazom osuplosti, ki je mogel svedočiti prav tako o brezkončni udanosti kakor o topi ravnodušnosti.

V gostilni sta bili samo dve spalnici, obe v prvem nadstropju in na istem mostovžu. Leva, lepša, je bila prevlečena s cvetličastimi papirnatimi tapetami in okrašena z zrcalom, velikim kakor dlan, čigar pozlačeni okvir je moral prenašati nedostojnosti muh že izza mladih let Ludovika XV. Tu je stalo pod baldahinom iz pisanega katuna troje postelj, opremljenih s pernatimi blazinami, žimnicami in šivanimi odejami. Ta soba je bila namenjena trem grajankam.

Ko je prišla ura počitka, sta si Desmahis in grajanka Hasardova, vsak s svojim svečnikom v roki, voščila na mostovžu lahko noč. Zaljubljeni graver je stisnil hčeri trgovca z barvami v roko listek, na katerem jo je prosil, naj pride, ko bo vse že spalo, k njemu v podstrežje, ki je bilo nad sobo grajank.

Ker je bil preudaren in je gledal v bodočnost, je že za dneva preštudiral dvorišče in raziskal to podstrežje, polno svežnjev čebule, sadja, ki se je sušilo pod rojem os, zabojev in starih potnih kovčkov. Videl je celo staro šepavo posteljo na jermene, ki ni bila več v rabi, kakor je sodil, in razparano slamnico, po kateri so skakale bolhe.

Nasproti sobi treh grajank je bila precej majhna soba s tremi posteljami, kjer naj bi spali grajani, kakor bi vsak mogel. Toda Brotteaux, ki je bil sibirar, je šel spat na skedenj v mřvo. Janez Blaž je nekam izginil, Dubois in Gamelin pa sta brez dolgega obotavljanja zapala. Desmahis je legel v posteljo; toda ko je nočna tišina kot stoječa voda zagrnila hišo, je graver vstal ter

se povzpел po lesenih stopnicah, ki so začela hreščati pod njegovimi nogami. Podstrešna vrata so bila samo priprta. Od znotraj je prihajala dušeca vročina in oster vonj gnilega sadja. Na šepavi jermenasti postelji je spala Klada z odprtimi ustmi, privzdignjeno srajco in razkoračenimi nogami. Bila je ogromna. Skozi podstrešno okence je silil lunin žarek, ki je zalival z lazurjem in srebrom njeno kožo, ki je med luskami blata in madeži gnojnice blestela v mladosti in svežini. Desmahis se je vrgel nanjo; planila je iz sna, se prestrašila ter zavpila; toda ko ji je bilo jasno, kaj hoče od nje, ni kazala ne presenečenja ne nejevolje in se je delala, da še dremlje v polsnu, kar ji je jemalo jasno zavest o zunanem svetu ter ji obenem dajalo možnost nekakega občutja...

Desmahis se je vrnil v svojo sobo, kjer je spal do dneva v mirnem in globokem snu.

Drugi dan, ki je bil poslednji dan dela, je potujoča akademija krenila nazaj proti Parizu. Ko je Janez Blaž plačal gostilničarja z asignati, je državljani Poitrine tarna, da ne vidi več drugačnega denarja razen »stirioglatega« in obljudil je veliko svečo tistemu svetniku, ki bi zopet spravil na dan rumenjake.

Ponudil je grajankam cvetlice. Na njegov ukaz je Klada splezala na lestvo, v cokolah in podbrenčana; kažoč odkrito svoja blatna in blesteča meča, je neumorno rezala vrtnice z grmovja, ki se je vzpenjalo po zidovju in ga pokrivalo. Iz širokih rok so ji padale vrtnice kakor dež, kakor hudournik, kakor plaz Elodiji, Juliji in Théveninovi v razprostrta krila. Voz jih je bil poln. Ko so se pod noč vrnili, so jih prinesli domov polna naročja in njihovo spanje in njihovo prebujenje je bilo vse prepojeno z njihovim vonjem.